

UN ALTRE FINANÇAMENT PER A LES EMPRESSES COOPERATIVES

Montserrat Sagarra Fitó

Economista, Auditora i Mediadora

www.msagarra.com

msagarra@msagarra.com

Barcelona, 27 d'octubre 2015

Treball guanyador
Ajut per a la realització de treballs
de recerca en l'àmbit del cooperativisme 2014

Índex

1. Marc legislatiu a Catalunya en el món cooperatiu relacionat amb el finançament	5
2. Instruments de finançament aliè per a les cooperatives	
2.1 Introducció	11
2.2 Préstecs participatius	12
2.3 Emissió d'obligacions	12
2.4 El crowdfunding o plataformes de finançament participatiu	14
2.5 Bons d'impacte social	19
2.6 Resum i conclusions	24
3. Entitats financeres vinculades a l'economia social i al cooperativisme	
3.1 Entitats financeres ètiques	25
3.2 Entitats financeres cooperatives	29
3.3 Seccions de crèdit	32
3.4 Altres entitats i organismes de finançament	34
3.5 Resum i conclusions	35
4. Inversors especialitzats o xarxes d'inversors vinculats a l'economia social i al cooperativisme	
4.1 Introducció	36
4.2 Coop57	36
4.3 Acció Solidària contra l'atur	43
4.4 Gicoop	44
4.5 Fundació Seira	45
4.6 Desenvolupament comunitari d'institucions financeres (CDFI)	47
4.7 Big Issue Invest	49
4.8 Bridgets Social Entrepreneurs Fund	51
4.9 Cooperativa Oikocredit Internacional	52
4.10 Tama Cooperativa	53
4.11 Altres (Inaise, Fets, Iesmed, Coophalal, Winkomun, SGR)	53
4.12 Resum i conclusions	55
5. Estudi exploratori i anàlisi de bones pràctiques sobre el finançament de les cooperatives	
5.1 Estudi sobre el finançament aliè de les cooperatives	57
5.2 Bones pràctiques en el món cooperatiu	68
5.3 Resum i conclusions	70

6. Conclusions finals	72
7. Referències bibliogràfiques	74

Presentació

L'objectiu de l'estudi ha estat una recerca sobre bones pràctiques en el finançament i la gestió de les empreses cooperatives a Catalunya. La metodologia per desenvolupar la recerca ha estat fer un mapa de la situació actual de finançament propi i aliè de les empreses cooperatives, presentar els aspectes més rellevants de la legislació pel que fa al finançament, conèixer els autors especialitzats en finançament i les actuals modalitats de finançament per a les cooperatives i per a l'economia social i solidària. Al final, a l'apartat 6, hi ha les conclusions que insinuen una continuació a les tasques engegades en el present estudi.

Per identificar les millors pràctiques s'ha realitzat una anàlisi de la situació de les cooperatives fent un qüestionari. Les seves conclusions són a l'apartat 4. Vull donar les gràcies per la seva col·laboració a les cooperatives que han participat en la mostra. També vull agrair la col·laboració dels membres del Serveis d'Estudis i Projectes (SEP) de la Fundació Roca i Galès, M. Lluïsa Navarro, Miquel Corna i Fermí Vives, per facilitar-me la informació referent a l'estudi sobre els fluxos de finançament cooperatiu.

Cal remarcar que la legislació aprovada l'any 2015 pot afavorir un altre esquema de finançament per a les cooperatives. Hi ha una qüestió de futur que caldria aprofundir sobre el finançament aliè de les cooperatives i els seus possibles inversors: seria disposar de manera molt precisa les raons de finançament i desplegar tots els elements necessaris per realitzar un adequat seguiment i l'avaluació periòdica de les inversions, que podrien ser les utilitzades en les anàlisis de les inversions socialment responsables.

1

Marc legislatiu cooperatiu relacionat amb el finançament

En aquest primer capítol es fa una introducció dels conceptes legislatius propis del món cooperatiu i dels elements de finançament propi i aliè. Cal remarcar la nova llei de cooperatives aprovada el mes de juliol de 2015 a Catalunya. A continuació es fa un repàs dels conceptes de la Llei 12/2015, del 9 de juliol, de cooperatives. (Llei 18/2002, de 5 de juliol, de cooperatives i Decret llei 1/2011, de 15 de febrer, modificació llei cooperatives).

Definició de les cooperatives segons l'article 11: Les cooperatives com a societats que, actuant amb plena autonomia de gestió i sota els principis de lliure adhesió i baixa voluntària, amb capital variable i gestió democràtica, associen persones físiques o jurídiques amb necessitats o interessos socioeconòmics comuns amb el propòsit de millorar la situació econòmica i social de llurs components i de l'entorn comunitari, fent una activitat empresarial de base col·lectiva, en què el servei mutu i l'aportació pecuniària de tots els membres han de permetre de complir una funció orientada a millorar les relacions humanes i posar els interessos col·lectius per damunt de tota idea de benefici particular.

Tipus o modalitats de cooperatives segons l'article 12: Les cooperatives de primer grau han d'ésser integrades per un mínim de dos socis que duguin a terme l'activitat cooperativitzada, excepte les cooperatives de consumidors i usuaris, que han d'ésser integrades per un mínim de deu persones físiques sòcies. En el termini de cinc anys a comptar de la data de la constitució, les cooperatives inicialment constituïdes amb dos socis han d'incorporar un tercer d'algun dels tipus de socis que disposa l'article 23 llevat del soci temporal.

Les cooperatives de primer grau, segons l'art. 109, poden ser: Agràries, Marítimes-fluvials-lacustres, d'assegurances, de consumidors i usuaris, de crèdit, d'ensenyament, d'habitatges, sanitàries, de serveis, de treball associat i integrals.

Les cooperatives de segon grau han d'ésser integrades per un mínim de dues persones jurídiques, una de les quals, almenys, ha d'ésser una cooperativa en actiu.

Les cooperatives de segon grau, segons l'art. 137 i següents, tenen per objecte la intercooperació, la integració econòmica o la integració empresarial de les entitats que en són membres, amb l'extensió o l'abast que estableixin els estatuts respectius. Si l'entitat té una finalitat d'integrar empreses, pot incloure l'expressió grup cooperatiu en la seva denominació. Gaudeixen de tots els beneficis atorgats per la legislació sobre agrupació i concentració d'empreses.

Aspectes a considerar en la redacció dels estatuts socials i que puguin afectar el finançament propi o aliè de les cooperatives i sobre l'activitat societària, segons l'article 16.1 e)-j):

- Els diversos tipus de socis, els requisits d'admissió i baixa; els supòsits de baixa justificada, els drets i les obligacions dels socis, indicant el compromís o la participació mínima que se n'espera en les activitats de la cooperativa, i la relació, si s'escau, entre els vots socials i l'activitat cooperativitzada per a l'atribució del vot plural ponderat.
- El capital social mínim de la cooperativa i la determinació de l'aportació obligatòria mínima inicial dels diversos tipus de socis, establint si les aportacions al capital social poden donar interès.
- La regulació del dret de reemborsament de les aportacions dels socis al capital social i el règim de transmissió d'aquestes.
- En el cas de les cooperatives de primer grau que no són de treball associat i de les cooperatives de segon grau, quan reconeixen com a socis de treball els treballadors que ho sol·licitin, els mòduls d'equivalència per a assegurar-ne la participació equilibrada i equitativa en les obligacions i els drets socials, tant polítics com econòmics.
- El criteri d'aplicació dels resultats, amb la determinació dels percentatges dels excedents que s'han de destinar als fons socials obligatoris.

Els estatuts socials de la cooperativa poden establir que els socis siguin: comuns, de treball, col·laboradors i temporals, segons l'article 23 i següents.

Els socis col·laboradors —art. 26— que, sense dur a terme l'activitat cooperativa principal, puguin col·laborar d'alguna manera en la consecució de l'objecte social de la cooperativa, inclou l'aportació de capital. Els drets i obligacions dels socis col·laboradors són regulats en els estatuts socials, i, en tot allò que no hi sigui establert, pel que acordi l'assemblea. Els estatuts poden establir diferents modalitats de participació. Poden ser persones físiques o jurídiques, públiques o privades, o també, si el contingut de la vinculació amb la cooperativa ho permet, les comunitats de béns i les herències jacents.

Les condicions de les aportacions dels socis col·laboradors al capital, que es comptabilitzen separatament de la resta de socis, són les que determinen els estatuts o l'acord de l'assemblea. En tot cas, no se'ls pot obligar a subscriure noves aportacions al capital social ni incrementar les que se'ls va exigir de subscriure en adquirir la condició de socis. Tenen dret de vot a l'assemblea general amb límits (socis sense activitat i vincle de durada determinada no pot superar el 40% dels vots socials). També, si són socis col·laboradors amb aportació de capital, es pot establir que no tinguin dret de vot. En tot cas, no poden tenir la presidència del consell rector.

Els socis col·laboradors que només aporten capital, perceben, si escau, l'interès pactat, i llurs aportacions i retribucions segons el règim d'aportacions voluntàries o els excedents atribuïts que són el 45% dels excedents anuals, un cop dotats els fons obligatoris, en proporció el capital desemborsat.

criteris i efectes econòmics de la baixa d'una cooperativa, segons l'art. 35:

Té dret al reemborsament de les seves aportacions, voluntàries i obligatòries, al capital social, i també al retorn cooperatiu que li correspongui en funció de la seva activitat cooperativitzada i, si escau, a la part individualitzada dels fons de reserva voluntària, sens perjudici del que aquesta llei i els estatuts socials estableixin per a les aportacions el reemborsament de les quals pugui ésser refusat incondicionalment pel consell rector. Els estatuts han de regular el procediment del dret de reemborsament. Hi ha límits, com un màxim de deducció del 20%/30% en l'import obligatori de liquidació i termini de pagament de 5 anys de la data de la baixa.

Competències en les assemblees en matèria de nou finançament, segons l'art. 43.2 d) i e). La transformació obligatòria de les aportacions amb dret de reemborsament en cas de baixa, si es tracta d'aportacions el reemborsament de les quals pot ésser refusat incondicionalment pel consell rector, o la transformació inversa; l'aprovació de noves aportacions obligatòries; l'admissió d'aportacions dels socis col·laboradors, si n'hi ha; l'actualització del valor de les aportacions al capital social; la fixació de les aportacions dels nous socis; l'establiment de quotes d'ingrés o periòdiques, i també el tipus o la base de determinació de l'interès que s'ha d'abonar per les aportacions al capital social. L'emissió d'obligacions, títols participatius o altres formes de finançament mitjançant emissions de valors negociables.

El capital social, segons l'art. 70.6 i següents, és constituït per les aportacions obligatòries i voluntàries al capital social dels socis, les quals s'han d'acreditar mitjançant títols o llibretes de participació nominatius o per altres mitjans previstos estatutàriament. Les aportacions obligatòries i

voluntàries que constitueixen el capital social poden ésser: aportacions amb dret de reemborsament en cas de baixa i aportacions el reemborsament de les quals en cas de baixa pugui ser refusat incondicionalment pel consell rector.

La transformació obligatòria de les aportacions amb dret de reemborsament en cas de baixa en aportacions el reemborsament de les quals pugui ser refusat incondicionalment pel Consell Rector, o la transformació inversa, requereix l'acord de l'assemblea general amb la majoria exigida per la modificació d'estatuts. Hi ha clàusules de baixa per socis disconformes.

Els estatuts socials poden disposar que, si en un exercici econòmic l'import de la devolució de les aportacions supera el percentatge de capital que s'hi estableix, els nous reemborsament estan condicionats a l'acord favorable del consell rector. Hi ha clàusules de baixa per socis disconformes.

Finançament que no integra el capital social, segons l'art.76. Els estatuts socials o l'assemblea general poden establir quotes d'ingrés i quotes periòdiques, i també decidir-ne la quantia. Aquestes quotes en cap cas no han d'integrar el capital social i no són reintegrables.

La quantia de les quotes per als nous socis no pot ésser superior a les aportades pels socis antics, a partir de l'aprovació de l'establiment de les quotes per l'assemblea general si no ho establiren els estatuts, actualitzades d'acord amb l'índex de preus de consum.

Deute subordinat, títols participatius i obligacions, segons l'art.77. L'assemblea general pot acordar l'emissió de participacions especials amb caràcter de deute subordinat, per captar recursos financers dels socis o de terceres persones, i fixar-ne les condicions d'emissió. Aquestes participacions especials són lliurement transmissibles i s'han d'ajustar a la normativa reguladora del mercat de valors.

L'assemblea general pot autoritzar l'emissió de títols participatius com una forma de finançament voluntari dels socis o de terceres persones no sòcies, títols que poden tenir la consideració de valors mobiliaris i que donen dret a la remuneració que s'estableixi en el moment de l'emissió que, en qualsevol cas, ha d'estar en funció de l'evolució de l'activitat de la cooperativa. És permès incorporar-hi un interès fix. L'acord d'emissió de títols participatius pot establir el dret d'assistència dels titulars que no són socis de la cooperativa a l'assemblea general i al consell rector, amb veu i sense vot. La regulació de l'emissió del títol participatiu s'ha atenuat a la legislació vigent en matèria

financera. La cooperativa, per acord de l'assemblea general, pot emetre obligacions el règim de les quals s'ha de sotmetre a la legislació aplicable a la matèria.

El Decret Llei 1/2011 que introdueix la figura de les aportacions el reemborsament de les quals (integrat en la nova Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives) pot ser rebutjat en cas de baixa del soci, ve motivat per la introducció de la NIC 32, que afectava a la comptabilització del capital social (reemborsament de les aportacions) com a disminució de patrimoni net i per tant un augment de l'endeutament i l'empitjorament de les ràtios de solvència i autonomia financera de les cooperatives. A partir de l'any 2011 s'ha hagut de produir una modificació dels estatuts de les cooperatives, fent assemblees generals extraordinàries amb un únic punt: modificar els estatuts socials de la cooperativa per adaptar-los al DL 1/2011, s'estableix tres possibles maneres de fer-ho:

- Convertir totes les aportacions al capital social en patrimoni net.
- Convertir una part de les aportacions al capital social en patrimoni net.
- Establir un límit de devolució de les aportacions al capital social.

De l'estudi realitzat per Yolanda Montegut i Ramon Bastida, en general les cooperatives agràries han optat per convertir totes les aportacions en fons propis, mentre que les cooperatives de treball associat han utilitzat la modalitat parcial. Per altra banda també de les adaptacions parcials cal esmentar que, generalment, es decideix que les aportacions obligatòries optin a capital i les aportacions voluntàries a passiu. Dins la possibilitat de cauteles cal assenyalar que les aportacions pendents de reemborsar tenen preferència en la percepció de remuneracions (interessos) o els nous socis s'efectuaran mitjançant l'adquisició de les aportacions pendents de reemborsar als socis que hagin demanat la baixa.

Conclusions:

Des d'un punt de vista legislatiu, encara hi ha camp per treballar el finançament de les cooperatives amb fons propis i en fons aliens:

- La llei facilita la participació del soci o sòcia col·laborador amb una vessant com aportació de capital i també l'amplitud de criteris a incorporar en els estatuts socials de les cooperatives.
- La millora en la regulació dels drets de reemborsament de les aportacions dels socis i les sòcies cooperativistes i així com el règim de transmissió d'aquestes aportacions, que pot ser refusat incondicionalment pel Consell Rector i poden convertir-se en fons propis i no passiu a llarg termini.

- La nova reglamentació en l'emissió d'obligacions de les cooperatives que s'assimila a la llei de societats. Això pot obrir un nou camp de transmissió que fins i tot podria incloure les emissions en el MARF.
- Els futurs anys caldrà aprofundir més amb les noves eines legals en matèria de finançament ja que resta un camp obert per poder assolir un mercat d'inversors amb criteris d'inversió socialment responsable.

2

Instrumentes de finançament aliè per a les cooperatives

2.1 Introducció

Les cooperatives poden captar altres recursos financers fora del finançament bancari tradicional, que segons “la guia pràctica sobre aspectes jurídics de l’empresa social” de Uría Menéndez, inclouen les següents alternatives:

1. Finançament voluntari dels socis o de terceres persones. L’assemblea pot acordar l’admissió d’aquest finançament, sota qualsevol modalitat jurídica i en el termini i amb les condicions que s’estableixin en el mateix acord. El finançament de terceres persones no s’integra en el capital social.
2. Participacions especials de socis o tercers, les quals han d’estar previstes als estatuts, que tenen el caràcter de subordinades.
3. Emissió d’obligacions, segons la normativa aplicable.
4. Emissió de títols participatius, que poden tenir la consideració de valor mobiliari i donen dret a una remuneració en funció de l’evolució de l’activitat cooperativa. Poden incorporar, a més, un interès fix.
5. Contractació de comptes en participació, segons la normativa aplicable.

El finançament pot estar associat al cicle de vida de l’empresa. Pel que fa a les necessitats de capital, en els processos d’emprenedoria s’identifiquen les diferents etapes, segons l’“estudi d’acceleració empresarial - Finançament empresarial” d’ACC10:

<i>Tipus d’empresa</i>	<i>Finançament</i>	<i>Risc</i>
Seed (llavor)	Friends, family, fools	Màxim risc
Star-up (empresa novella)	Business angels	Elevat
Empresa en creixement	Capital risc	Menys risc
Empresa en expansió	Mercats organitzats	Risc baix

Figura 1. “Estudi d’acceleració empresarial - Finançament empresarial” d’ACC10.

2.2 Préstecs participatius

Estan regulats en el RDL 7/1996, de 7 de juny, sobre mesures urgents de caràcter fiscal i de foment i liberalització de l'activitat econòmica, art. 20. Els préstecs participatius tenen les següents característiques:

- L'entitat prestadora percebrà un interès variable que es determinarà en funció de l'evolució de l'activitat de l'empresa prestatària. El criteri per determinar l'esmentada evolució podrà ser: el benefici net, el volum de negoci, el patrimoni total o qualsevol altre que lliurement acordin les parts contractants. A més podran acordar un interès fix amb independència de l'evolució de l'activitat.
- Les parts contractants podran acordar una clàusula que penalitzi pel cas d'amortització anticipada. En tot cas, el prestatari només podrà amortitzar anticipadament el préstec participatiu si l'esmentada amortització es compensa amb una ampliació de la mateixa quantia amb els seus fons propis i sempre que aquesta no formi part d'una actualització d'actius.
- Els préstecs participatius en ordre a la prelación de crèdits, es situaran després dels creditors comuns.
- El préstec participatiu tenen la consideració de patrimoni net (Llei 16/2007) a efectes de reducció de capital i liquidació de societats. No computen com a patrimoni comptable. En el pla comptable de les cooperatives —Decret 203/2003— són creditors a llarg termini.
- Els interessos meritats tant fixes com variables d'un préstec participatiu es consideren deduïbles de la base imposable de l'impost de societats del prestatari.

2.3 Emissió d'obligacions

La Llei 5/2015, de 27 d'abril de 2015, de foment del finançament empresarial, ha introduït una sèrie de reformes en l'emissió d'obligacions que deroga la Llei 211/1964, de 24 de desembre, afectació a la llei espanyola de cooperatives:

- Les cooperatives poden emetre obligacions i altres formes de finançament mitjançant emissió de valors negociables, sempre que no es tracti de títols participatius o participacions especials, ja que la competència queda atribuïda a l'assemblea general, segons l'art. 32.1 de la Llei 27/1999, de Cooperatives.
- Les cooperatives, segons l'art. 54.1 de la Llei 27/1999, per acord del Consell Rector excepte disposició contrària en els estatus socials, pot emetre obligacions. L'emissió d'obligacions serà conforme al disposat a la Llei 1/2010 de Societats de Capital. Segons l'art. 401 i següents, alguns aspectes generals com:

- Es podem emetre i garantir sèries numerades d'obligacions i altres valors que reconeixin o creïn un deute.
- L'import total de les emissions no podrà ser superior al doble dels seus recursos propis, excepte si està garantida (hipoteca, garantia pública o aval d'entitat de crèdit).
- L'emissió d'obligacions es farà amb escriptura pública que serà atorgada per representant de la cooperativa.
- La subscripció de les obligacions implica per a cada obligacionista la ratificació plena del contracte d'emissió i, si escau, la seva adhesió al sindicat.
- Les obligacions representades per mitjà de títols podran ser nominatives o al portador, tindran força executiva i són transferibles amb subjecció a les disposicions del Codi de comerç i a les lleis aplicables.
- Els títols d'una emissió han de ser iguals i contenir:
 - a) La seva designació específica.
 - b) Les característiques de la societat emissora i, en especial, el lloc en què aquesta ha de pagar.
 - c) La data de l'escriptura d'emissió i la designació del notari i protocol respectiu.
 - d) L'import de l'emissió, en euros.
 - e) El nombre, valor nominal, interessos, venciments, primes i lots del títol, si en té.
 - f) Les garanties de l'emissió.
 - g) La signatura almenys, d'un administrador.
- En els supòsits que prevegi la legislació especial aplicable a les emissions d'obligacions o altres valors que reconeixin o creïn deute, serà necessària la constitució d'una associació de defensa o sindicat d'obligacionistes i la designació, per la societat, d'una persona que, amb el nom de comissari, acudeixi a l'atorgament del contracte d'emissió en nom dels futurs obligacionistes, d'acord amb el que estableixen els articles 419-429.

L'obligació de nomenar comissari i de constituir un sindicat d'obligacionistes ara ja només és necessària quan l'emissió d'obligacions compleixi amb els següents requisits conjuntament:

- Que tingui la condició d'oferta pública de subscripció.
- Que els seus termes i condicions estiguin regits per la Llei espanyola o per la llei d'un Estat que no sigui membre de la UE.
- Que tingui lloc en territori espanyol o que la seva admissió a negociació es produeixi en un mercat secundari oficial espanyol o en un sistema multilateral de negociació establert a Espanya.

2.4 El crowdfunding o les plataformes de finançament participatiu

La Llei 5/2015, de 27 d'abril, de foment del finançament empresarial regula aquestes modalitats de finançament, a partir de l'art. 46 i següents; a continuació s'analitzen els aspectes més rellevants de la legislació actual.

Article 46. Plataformes de finançament participatiu.

1. Són plataformes de finançament participatiu les empreses l'activitat de les quals consisteix a posar en contacte, de manera professional a través de pàgines web o altres mitjans electrònics, a una pluralitat de persones físiques o jurídiques que ofereixen finançament a canvi d'un rendiment dinerari, denominats inversors, amb persones físiques o jurídiques que sol·liciten finançament en nom propi per destinar-lo a un projecte de finançament participatiu, denominats promotors.
2. No tindran la consideració de plataformes de finançament participatiu les empreses que desenvolupin l'activitat prevista en l'apartat anterior quan el finançament captat pels promotors sigui exclusivament a través de:
 - a) Donacions.
 - b) Venda de béns i serveis.
 - c) Préstecs sense interessos.

Article 49. Projectes de finançament participatiu.

Els projectes de finançament participatiu han de:

- a) Estar dirigits a una pluralitat de persones físiques o jurídiques que, invertint de forma professional o no, esperen obtenir un rendiment dinerari.
- b) Realitzar-se per promotors, persones físiques o jurídiques, que sol·liciten el finançament en nom propi.

Article 50. Formes de finançament participatiu.

1. Els projectes de finançament participatiu es podran confeccionar mitjançant l'emissió o subscripció d'obligacions, accions ordinàries i privilegiades o altres valors representatius de capital, quan no necessitin i no tinguin el fullet d'emissió informatiu a què es refereixen els articles 25 i següents de la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del Mercat de Valors. En aquest cas, s'entén per promotor la societat que vagi a emetre els valors.

Quan en el finançament participin inversors no acreditats tal com es defineixen en aquest títol, els valors als quals es refereix aquest apartat no poden incorporar un derivat implícit.

En l'emissió o subscripció de participacions de societats de responsabilitat limitada, s'entendrà per promotor la societat de responsabilitat limitada que vagi a emetre les participacions.

En la sol·licitud de préstecs, inclosos els préstecs participatius, s'entendrà per promotor les persones físiques o persones jurídiques prestatàries.

2. La sol·licitud de préstecs a través de la publicació de projectes en les plataformes de finançament participatiu, en els termes que preveu aquesta Llei, no tindrà la consideració de captació de fons reemborsables del públic.

Article 67. Requisits dels promotors.

1. El promotor persona jurídica ha d'estar vàlidament constituït a Espanya o a un altre Estat membre de la Unió Europea. En el cas de persones físiques, la seva residència fiscal ha d'estar a Espanya o a un altre Estat membre de la Unió Europea.
2. Els promotors o socis de l'entitat promotora, l'administrador del promotor o els membres del seu Consell d'Administració no podran trobar-se inhabilitats d'acord amb el que preveu la Llei 22/2003, de 9 de juliol, concursal, o normativa equivalent d'altres Estats membres de la Unió Europea, ni podran estar complint condemna per la comissió de delictes o faltes contra el patrimoni, el blanqueig de capitals, l'ordre socioeconòmic, la Hisenda Pública i la Seguretat Social.

Article 68. Límits al nombre de projectes i import màxim de captació.

1. Les plataformes de finançament participatiu s'asseguraran que cap promotor té publicat simultàniament en la plataforma més d'un projecte.
2. L'import màxim de captació de fons per projecte de finançament participatiu a través de cadascuna de les plataformes de finançament participatiu no podrà ser superior a 2.000.000 d'euros. És possible la realització de successives rondes de finançament que no superin l'import en còmput anual. Quan els projectes es dirigeixin exclusivament a inversors acreditats, l'import màxim anterior podrà arribar als 5.000.000 d'euros.

Article 75. Informació sobre el promotor que capta finançament mitjançant préstecs.

1. Quan els projectes de finançament participatiu s'instrumentin a través de préstecs i el promotor sigui una persona jurídica, aquells han de contenir, almenys, la informació assenyalada a l'article 78 d'aquesta Llei.
2. Quan els projectes de finançament participatiu s'instrumenta a través de préstecs i el promotor sigui una persona física, els projectes han de contenir, almenys, la següent informació:
 - a) Currículum vitae.
 - b) Domicili a efecte de notificacions.

c) Descripció de la situació financera i endeutament.

3. Les plataformes de finançament participatiu podran amagar preliminarment la identitat dels promotors, sempre que garanteixin que els inversors puguin conèixer aquesta identitat en alguna fase anterior a l'efectiva aportació dels fons.

Article 76. Informació sobre els préstecs.

Els projectes de finançament participatiu instrumentats a través de préstecs han de contenir, almenys, la següent informació sobre els préstecs:

- a) Una breu descripció de les característiques essencials del préstec i dels riscos associats al finançament.
- b) Mode de formalització del préstec i, en cas de formalització mitjançant escriptura pública, lloc del seu atorgament i indicació de qui correrà amb les despeses.
- c) Descripció dels drets vinculats als préstecs i la seva forma d'exercici, inclosa qualsevol limitació d'aquests drets. S'inclourà informació sobre la remuneració i amortització dels préstecs, i limitacions a la cessió.

En particular, hauran d'incorporar la següent informació a fi d'aclarir les condicions en què promotor i inversors participen en el projecte de finançament participatiu:

- a) El tipus de préstec, import total del préstec i la durada del contracte de préstec.
- b) La taxa anual equivalent, calculada d'acord amb la fórmula matemàtica que figura a la part I de l'annex I de la Llei 16/2011, de 24 de juny, de contractes de crèdit al consum.
- c) El cost total del préstec incloent-hi els interessos, les comissions, els impostos i qualsevol altre tipus de despeses incloent els de serveis accessoris amb excepció dels de notaria.
- d) La taula d'amortitzacions amb l'import, el nombre i la periodicitat dels pagaments que ha d'efectuar el promotor.
- e) El tipus d'interès de demora, les modalitats per a la seva adaptació i, quan siguin procedents, les despeses per impagament i un advertiment sobre les conseqüències en cas d'impagament.
- f) Si és el cas, les garanties aportades, l'existència o absència de dret de desistiment i de reemborsament anticipat i eventual dret dels prestadors a rebre indemnització.

En el cas que algunes de les qüestions referides en els apartats anteriors no estigués determinada en el moment o durant la publicació del projecte, la plataforma de finançament participatiu haurà de detallar la seva forma de determinació o càlcul abans de la formalització del finançament.

Article 77. Idoneïtat dels valors emesos.

Les accions, participacions o altres valors representatius de capital i les obligacions objecte de l'emissió quedaran sotmesos al règim jurídic que els sigui aplicable i, si s'escau, al que preveu la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del Mercat de Valors, i el text refós de la Llei de societats de capital, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1/2010, de 2 de juliol.

Article 78. Informació sobre el promotor que emet valors.

1. Els projectes de finançament participatiu instrumentats a través d'una oferta de subscripció d'accions, participacions o altres valors representatius de capital i obligacions han de contenir, almenys, la següent informació sobre l'emissor:
 - a) Descripció de la societat, dels seus òrgans socials i del pla d'activitats.
 - b) Identitat i currículum vitae dels administradors i directors.
 - c) Denominació social, domicili social, adreça del domini d'Internet i número de registre de l'emissor.
 - d) Forma d'organització social.
 - e) Nombre d'empleats.
 - f) Descripció de la situació financera.
 - g) Estructura del capital social i endeutament.
2. En el cas de l'emissió o subscripció d'accions, participacions socials o altres valors representatius de capital, també han de constar els Estatuts socials.

Article 79. Informació sobre l'oferta de valors.

Les plataformes de finançament participatiu hauran de publicar la següent informació sobre els projectes de finançament participatiu instrumentats a través d'una oferta de subscripció d'accions, participacions o altres valors representatius de capital i obligacions:

- a) Descripció del tipus i la classe dels valors oferts i, si existeix, el codi d'identificació del valor.
- b) Una breu descripció de les característiques essencials i els riscos associats amb la inversió en els valors de què es tracta.
- c) Indicació de si els valors estan representats en forma de títols o d'anotacions en compte. En el primer cas s'assenyalarà la denominació de l'entitat custòdia. En l'últim cas s'assenyalarà el nom i la direcció de l'entitat responsable de la gestió de les anotacions corresponents. En tots dos casos s'han d'indicar les tarifes aplicables a aquests serveis.
- d) Descripció dels drets vinculats als valors i la seva forma d'exercici, inclosa qualsevol limitació d'aquests drets. S'inclourà informació sobre l'amortització i remuneració dels valors o la seva

forma de càlcul quan no sigui possible publicar-la amb anterioritat, pactes de recompra i limitacions a la venda.

e) Si és el cas, les garanties aportades.

Article 80. Requisits dels estatuts socials dels promotors.

1. Els estatuts socials o, si escau, el reglament de la junta dels promotors amb caràcter societari que instrumenten els seus projectes de finançament participatiu a través d'una oferta de subscripció d'accions, participacions o altres valors representatius de capital, hauran de regular els següents drets dels socis:
 - a) Reconeixeran el dret d'assistència a la junta per mitjans telemàtics en els termes que preveu l'article 182 del text refós de la Llei de societats de capital.
 - b) Reconeixeran el dret de representació a la junta general per qualsevol persona.
 - c) Han d'establir que els pactes parasocials que tinguin per objecte l'exercici del dret de vot en les juntes generals o que incideixin d'alguna manera en la transmissibilitat de les accions, participacions socials o altres valors representatius de capital, hauran de ser comunicats immediatament a la pròpia societat i per aquesta a la resta de socis.
2. Són nul·les les clàusules estatutàries que vulnerin el que disposa aquest article.

Situació actual del crowdfunding previ a la legislació del 5/2015

Les plataformes espanyoles han estat de donacions, recompenses, inversió i préstecs. Les dues primeres queden fora de la legislació com a plataformes de finançament participatiu. Les plataformes dites de donacions estan destinades a finançar projectes solidaris i artístics i no hi ha contraprestació. En les plataformes de recompensa hi ha una contraprestació no dinerària i està focalitzada a productes creatius o projectes artístics.

El crowdlending o de préstecs la plataforma líder mundial és la anglesa Funding Circle. Finança empreses o al peer-to-peer. A Espanya, el líder en peer-to-peer és la plataforma Comunitae i destinada a finançar empreses és Airboribus i Puentis.

L'equity crowdfunding són microinversors que formen part societària de les empreses on inverteixen. Les principals internacionals són AngelList, FundersClub i Crowdcube. A Espanya, les plataformes són Bihoop, Fundedbyme i Ther Crowd Angel. Les rondes més altes han pogut rebre una inversió per Yerbabuena Software de 303.000€, Mobincube 300.000€...

Alguns aspectes a considerar davant un crowdfunding, (informació facilitada per Crowd Angel, una plataforma que, a l'abril de 2015, ha mobilitzat en finançament uns 5.3 milions € amb 84 inversors actius; tiquet més gran, 150.000 €; el mitjà, 12.000€).

- Cal escollir la modalitat que encaixa en el projecte i estudiar les diferents plataformes. Inclou posició, major valor, comissions i tributació fiscals.
- Abans de llançar una campanya, cal identificar la teva comunitat, establir contactes amb els potencials inversors, construir una xarxa en les xarxes socials i subscripcions per e-mail i analitzar campanyes similars.
- La presentació del projecte ha d'estar ben estructurada i amb missatges clars i transparents.
- Les persones inversores (crowdfunders) inverteixen quan hi ha connexió directa amb la idea i per tant cal cuidar els aspectes de bon equip.
- Cal demostrar experiència amb fets, dades i previsions, pel que cal un pla de negoci.
- Les contraprestacions en el crowdfunding han de ser atractives tant en els préstecs com en l'equity i en inversions a capital cal explicar les sortides de la inversió.
- La comunicació del projecte o campanya és vital per l'èxit. Per tant, cal un vídeo personalitzat i amb empatia, donar informació de l'equip, tenir persones valuoses.

2.5 Bons d'impacte social

El bons d'impacte social són un mètode innovador del finançament dels programes socials en què els governs s'associen amb les entitats de serveis i els inversors privats o institucionals financen programes socials. Els inversors són remunerats sempre que la millora s'assoleixi i amb bons resultats socials. Pel que el govern només paga si els serveis tenen èxit en la satisfacció de les necessitats dels seus ciutadans.

Els bons d'impacte social estan dissenyats per facilitar la prestació de serveis públics i col·laborar amb les administracions públiques i les entitats que presten serveis i els inversors. La retribució pels inversors està centrada en els resultats de les prestacions amb ràtios com les millores en serveis de salut, etc. Els inversors financen en un cicle inicial del projecte i els seus objectius són projectes per solucionar problemes socials, molt costosos i de llarg termini. Els resultats no són de tipus econòmic sinó de tipus social.

El desenvolupament del bons d'impacte social requereixen una anàlisi profunda del projecte i la seva valoració de resultats:

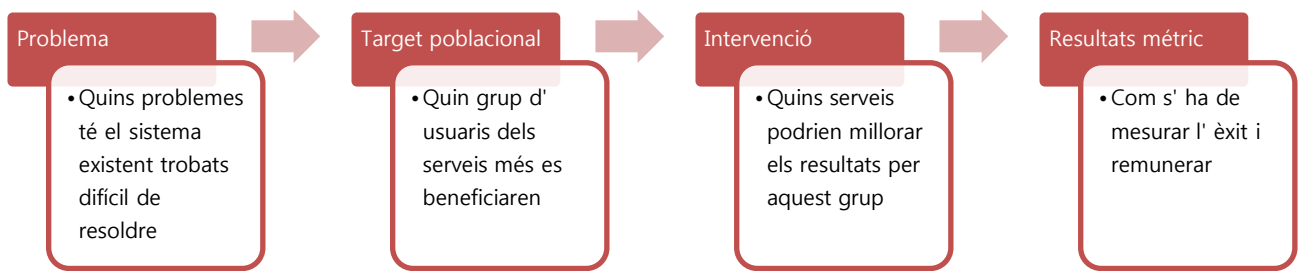

Figura 2. *Social Finance, bons d'impacte social, any 2009.*

Bons d'Impacte Social (BIS/SIB). Són un contracte basat en els resultats en què les entitats que cooperen amb el sector públic i els rendiments financers als inversors són realitzats pel sector públic sobre la base de la millora dels resultats socials. Si els resultats no milloren, llavors els inversors no recuperen la seva inversió.

BIS/SIB proporcionen finançament inicial a propostes de serveis de prevenció i garanteixen el risc en projectes que no donin resultats en el sector públic. El sector públic paga si (i només si) la intervenció té èxit. D'aquesta manera els SIB permeten una reassignació de riscos entre els dos sectors, públic i privat. A continuació es facilita un esquema:

El Bond Peterborough Impacte Social

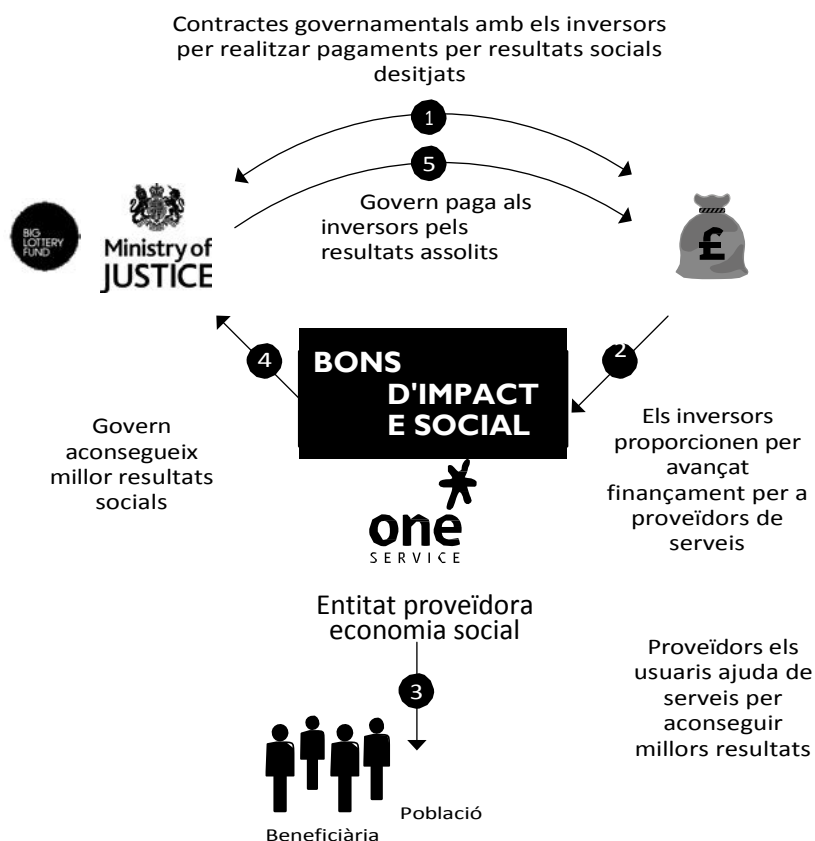

Figura 3. Social Finance, bons d'impacte social, any 2009.

Per desenvolupar un BIS/SIB amb èxit és essencial especificar els resultats que es van mesurar abans de l'entrada en funcionament del programa. Aquesta és una part crucial del contracte acordat entre l'entitat proveïdora i els inversors i significa que hi ha d'haver un consens de com ha de ser vist l'èxit en el projecte i, per extensió, el que donarà lloc a un pagament per resultats.

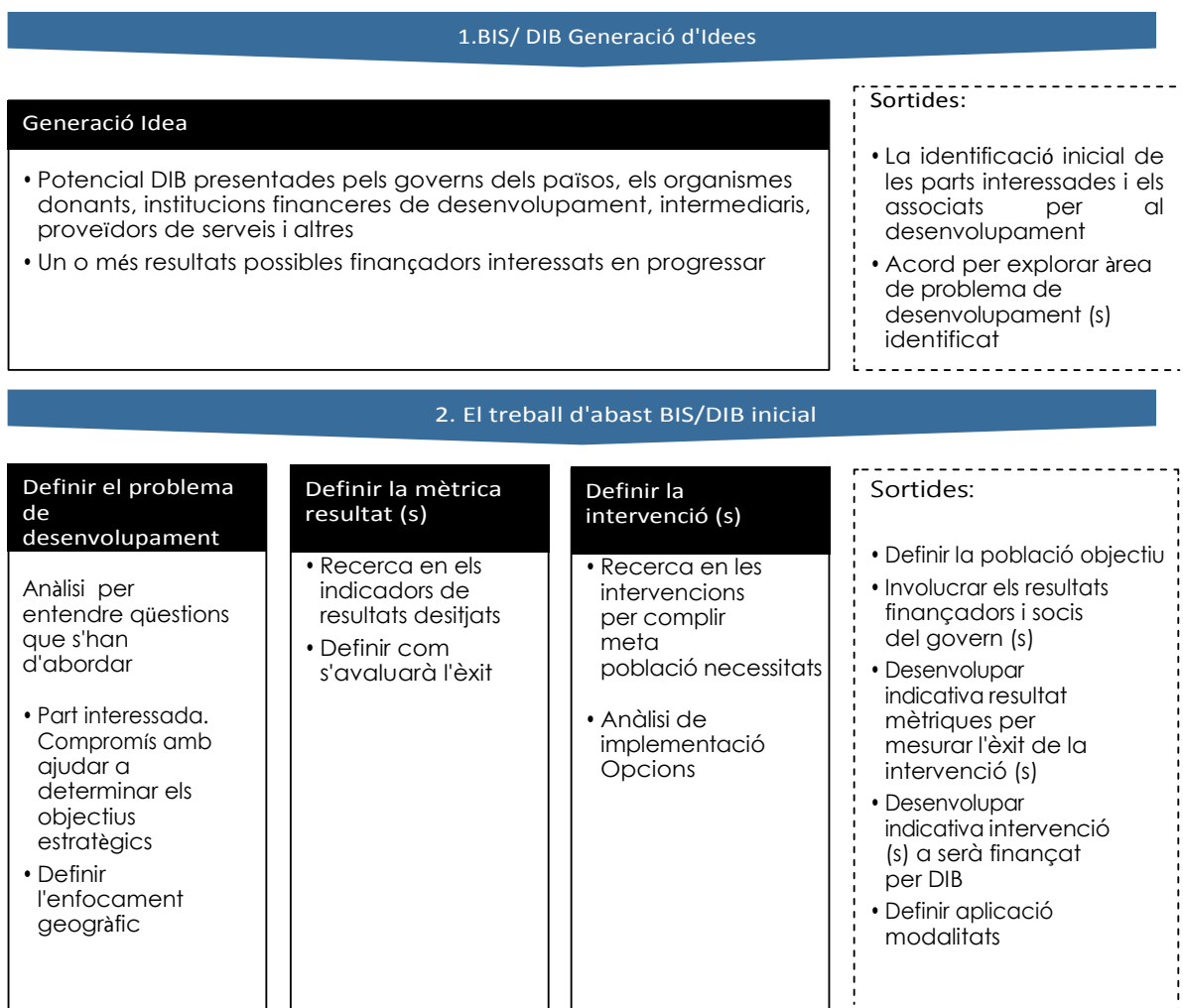
El procés d'identificació de les mesures de resultat pot tenir una sèrie d'etapes, i no és estrictament lineal. En alguns casos la selecció resultant pot ser senzilla, ja que els objectius del projecte són fàcilment quantificables. En altres casos, la selecció pot requerir un nombre d'iteracions per posar-se en un resultat que és alhora significatiu i mesurable.

Un programa dissenyat per millorar la cohesió de la comunitat, per exemple, té poques mesures de resultat i de reflectir directament la millora de la cohesió. En la mesura que l'objectiu del projecte sigui difícil de quantificar, l'entitat valorarà els resultats per aconseguir els objectius de forma més àmplia. Per exemple, l'entitat pot utilitzar ràtios com la reducció de l'assetjament racial, el rang

d'ingressos dins de una zona residencial en particular, o la participació ciutadana com a indicacions principals de la cohesió comunitària.

Els BIS/SIB varen ser experimentats per primer cop l'any 2010 a RR UU en un projecte de presons juntament amb el Ministeri de Justícia. També hi ha experiències als EUA i a altres països industrialitzats i països africans. Aquest nou model de cooperació entre els sectors públic, privat i sense ànim de lucre podria ser adaptat per als programes internacionals de desenvolupament. Cal esmentar que les experiències realitzades els darrers anys són sobre habitatges socials per a persones sense sostre a RR UU i de desenvolupament de la força laboral a RR UU i als EUA.

Esquema d'un projecte BID:

3. Factibilitat detallada: Construint el Cas de Negoci

El desenvolupament operatiu Model & Resultat de valoració	Modelització Financera	Sortides:
<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupar el model operatiu, la deguda diligència sobre els proveïdors potencials i costos d'intervenció • Finalització de mesurament de resultats i el marc de pagament • Desenvolupar l'estructura de govern 	<ul style="list-style-type: none"> • Construir el model financer per proporcionar càlcul detallat dels costos i per avaluar els possibles beneficis financers, econòmics i socials, com a resultat de les intervencions 	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupar el Cas de Negoci per a l'aprovació de resultats finançadors - informada per l'estudi detallat de viabilitat • Desenvolupar termini làmina per formar base de Resultats del Contracte i la proposta dels inversors

4. Pre-implantació: Contractació, Compres i captació de capitals

Desenvolupament Contracte i Adquisicions	Captació de capitals	Sortides:
<ul style="list-style-type: none"> • Procés d'adquisició de disseny per a un contracte basat en els resultats si escau • Desenvolupar l'estructura legal • Desenvolupar i finalitzar Resultats Contracte • Desenvolupar i finalitzar acord de servei amb els proveïdors de serveis 	<ul style="list-style-type: none"> • Identificar els possibles inversors • Inversió en el mercat proposició als inversors • Desenvolupar i finalitzar la documentació dels inversors (per exemple Acord inversor) • Compromisos assegurances per a la inversió 	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupar Resultats del Contracte • Desenvolupar Acord de Servei • Desenvolupar Acord Inversor

5. Lliurament de Serveis, Contractes i Gestió del Rendiment

Delivery Service, Contracte i Gestió del Rendiment	Sortides:
<ul style="list-style-type: none"> • Mobilització dels proveïdors de prestació de serveis • Contracte gestió • Recopilació de dades i anàlisi • Desenvolupar i finalitzar Verificació Contracte entre els resultats finançador i l'agent de verificació • La verificació independent dels resultats reportats • Presentació d'informes als resultats finançadors / govern soci / inversors 	<ul style="list-style-type: none"> • Lliurament dels serveis • Gestió Vigents / Efectes informes als resultats dels finançadors / govern soci • Contracte de verificació entre els resultats finançadors i agent de verificació • Informes de verificació de la verificació agent dels resultats finançadors / govern soci / inversors

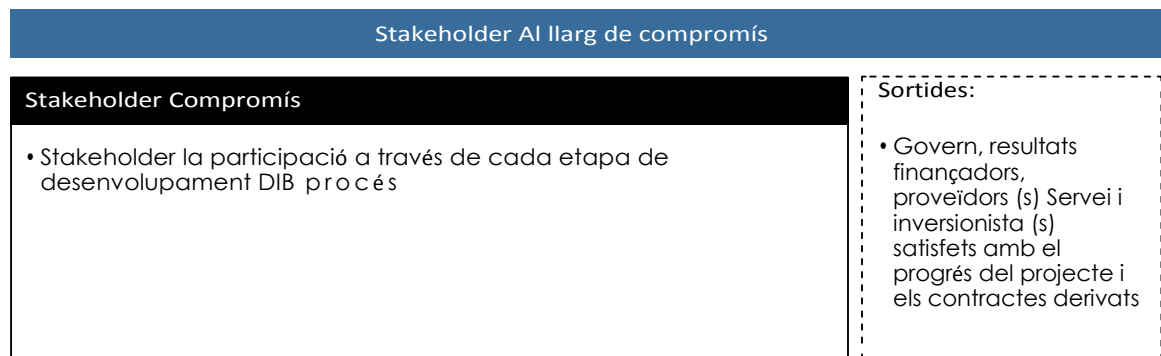

Figura 4. Centre for Global Development en el “Informe del grup de treball sobre BIS”.SOCIAL FINANCE.

2.6 Resum i conclusions

La nova Llei 5/2015, sobre finançament empresarial, que facilita l’emissió d’obligacions per les cooperatives, obre noves possibilitats en el finançament aliè. Alguns exemples ja s’expliquen a l’apartat 5.

L’actual regulació pot facilitar fer emissions d’obligacions més àmplies i pot millorar l’entrada de nous inversors de tipus institucional, com els plans de pensions d’ocupació dels treballadors i les treballadores, on actualment aquests inverteixen en borsa i en empreses grans, ja que cal gran liquiditat en les inversions. Això podria pal·liar les inversions en emissió d’obligacions, ja que es participaria en un mercat regulat de renda fixa com el MARF. Per cert realitzant el present estudi s’ha fet una consulta per conèixer la possibilitat de participar en l’emissió d’una cooperativa i està pendent de resposta per part dels òrgans rectors del MARF.

També convé incloure el tema del crowdfunding o les plataformes de finançament participatiu que amb la modalitat de préstecs pot ser una manera de captació de nous inversors per les cooperatives i fent valer l’aproximació de la ciutadania en els criteris socials i solidaris dels projectes.

Crec que seria idoni continuar el present estudi amb l’anàlisi dels bons d’impacte social —ja que són un mètode molt innovador— on s’impliqui la societat i els governs en projectes nous de gran dimensió social. Caldria fer un treball profund sobre aquest instrument en el món cooperatiu en la vessant més compromesa amb les tasques socials i solidàries, que en certa manera fan una substitució de la dimensió pública en moments de reducció de subvencions.

3

Entitats financeres vinculades a l'economia social i al cooperativisme

3.1 Entitats financeres ètiques

TRIODOS BANK desenvolupa la seva activitat bancària donant suport a iniciatives i empreses que contribueixen a millorar la qualitat de vida de les persones i que respecten la natura, combinant el valor afegit social, cultural o mediambiental amb la rendibilitat financera.

- Identificar sectors sostenibles en els quals donar suport al desenvolupament i la consolidació d'empreses i projectes innovadors, establint criteris positius de finançament.
- Seleccionar iniciatives de l'economia real que aporten un valor afegit de tipus social, mediambiental i cultural.
- Garantir que cada projecte seleccionat es correspon amb la seva política d'inversió.
- Finançar activitats, projectes o actius clarament identificats dins de cada organització.
- Supervisar l'ús que es realitza dels préstecs.

A. Naturalesa i medi ambient

Triodos Bank finança iniciatives, projectes i empreses compromeses amb l'ús responsable dels recursos naturals, que aporten solucions tecnològiques innovadores i realistes respectuoses amb el medi i que contribueixen a la conservació de la natura, en sectors com ara:

- L'agricultura ecològica o biodinàmica.
- L'estalvi energètic i les energies renovables.
- L'edificació sostenible, tant d'habitatges com d'un altre tipus de construccions.
- La indústria i la tecnologia ambiental (reciclatge, transport, aire, aigua, etc.).
- La defensa mediambiental i la conservació de la biodiversitat.

B. Sector social

Triodos Bank finança projectes, empreses i organitzacions que situen les persones en el centre de la seva activitat, ponderant de manera equilibrada els objectius socials i els econòmics. Iniciatives que

promouen els principis de justícia i igualtat de drets i oportunitats per a les persones en sectors com ara:

- La prestació de serveis i la generació d'oportunitats per als més febles i per a aquells amb necessitats de cures especials: nens, gent gran, immigrants, malalts, problemes d'addicció, persones amb discapacitat o persones en risc d'exclusió social.
- La cooperació al desenvolupament.
- El comerç just.
- La salut.

C. Cultura

Triodos Bank finança iniciatives, projectes i empreses que contribueixen a què les persones es desenvolupin en llibertat i actuïn de manera responsable, en àmbits com ara:

- Les activitats culturals i artístiques en qualsevol de les seves expressions (música, dansa, teatre, cinema, literatura, etc.).
- L'educació.
- La investigació.
- El desenvolupament personal i espiritual de la persona, sempre que estigui basat en la llibertat humana.
- El turisme i les activitats de lleure sostenibles.

Triodos Bank no finança organitzacions o empreses que participin en més d'un 5% de la seva activitat una llarga llista d'activitats, processos i la no observança de les normatives mediambientals i socials.

Llista de productes de finançament:

<u>Préstecs hipotecaris</u>	Préstecs a empreses i organitzacions destinats a la compra d'un local, oficina o seu per a desenvolupar l'activitat. També, a la compra de finques o terrenys destinats al conreu de productes de l'agricultura ecològica.
<u>Préstecs amb garantia personal</u>	O altres tipus de garanties a curt, mitjà i llarg termini, per a empreses o organitzacions que valen realitzar una inversió en energies renovables o impulsar-ne l'activitat.
<u>Avals</u>	Per a organitzacions o empreses que, per la seva activitat, requereixen un aval davant l'Administració pública o altres entitats que concedeixen subvencions. En general, els avals financers són amb intermediació d'entitats financeres.
<u>Línies de crèdit</u>	Per a circulat o liquiditat, que permeti anticipar cobraments pendents,

	desenvolupar activitats i emprendre nous projectes.
<u>Línies per a avançar subvencions</u>	Per a organitzacions d'àmbit cultural, social i mediambiental, que tinguin concedides subvencions públiques i els calgui desenvolupar-les.

Figura 5. *Elaboració pròpia a partir dades Triodos.*

FIARE BANCA ÈTICA. La seva política de crèdit defineix l'àmbit d'acció dins del qual es desenvolupa la nostra activitat creditícia, en coherència amb el seu manifest polític.

Les decisions, resultat d'aquesta política, són fonamentals per garantir la coherència entre l'activitat operativa, la missió estatutària i el nostre codi ètic i estan a la base del pacte de confiança establert amb els nostres estalviadors i la base social i clientela de l'entitat.

És indubtable la importància de la correcció i claredat dels procediments, del respecte a la normativa i d'una prudent gestió, però el procés del crèdit de Fiare Banca Ètica es caracteritza per l'original capacitat d'avaluar el mèrit creditici en funció tant d'elements econòmics (l'anàlisi tècnica) com d'elements no econòmics (l'avaluació de la sensibilitat social, ambiental, ètica) dels projectes.

Els diferents sectors susceptibles de ser finançats són:

- sistema de benestar social: serveis socio-sanitaris, habitatge social, microcrèdit assistencial;
- eficiència energètica i energies renovables: aïllament d'immobles, cogeneració, energia solar tèrmica, solar fotovoltaica, eòlica, hidroelèctrica;
- medi ambient: gestió de residus, reciclatge de matèries primeres, produccions eco-compatibles;
- agricultura de proximitat: producció i comercialització de productes orgànics (ecològics); foment de canals curts de comercialització, grups de consum i processos de sobirania alimentària.
- cooperació internacional: cooperació al desenvolupament reconeguda pel Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació, i/o per institucions supranacionals, microfinances, finances ètiques i solidàries;
- animació sociocultural: educació, cultura, esport, centres juvenils, etc.;
- comerç just; entitats que treballen des d'aquí.

Els eventuais dubtes d'interpretació respecte als sectors susceptibles de finançament han de ser sotmesos a debat en el Comitè d'Ètica.

Aquesta entitat exclou la possibilitat de finançar les activitats econòmiques que obstaculitzen el desenvolupament humà. Els sectors que violen les lleis socials són exclosos de finançament.

L'avaluació de les sol·licituds de finançament es basa en un indispensable coneixement del client, del seu projecte i els seus requeriments específics. Tots els finançaments són avaluats per l'estructura operativa de Fiare Banca Ètica en funció de la capacitat econòmica i financera de devolució del préstec. La determinació de l'impacte socioambiental dels crèdits concedits a les Organitzacions és efectuada mitjançant una anàlisi eticosocial desenvolupada per una comissió d'avaluació ètica i social, formada per persones voluntàries de l'organització territorial de les persones i organitzacions sòcies inscrites en un registre corresponent, que fan possible l'avaluació del mèrit creditici de la clientela també en funció d'indicadors no econòmics.

Capital social	49.770.000 €
Nombre total de persones sòcies	36.815
- Persones físiques	30.894
- Persones jurídiques	5.921
Estalvi	976.398.000 €
Préstecs concedits	819.289.000 €
Nombre de préstecs	7.655

Figura 6. *Elaboració pròpia amb Dades actualitzades de Fiare al 31/12/2014.*

Funcionament intern de la cooperativa FIARE banca ètica. Amb l'objectiu de construir unes finances al servei del bé comú, la participació de les persones físiques o jurídiques socis, juntament amb el personal i les organitzacions de referència, té constituïts el Grups d'Iniciativa Territorial GIT distribuïts pel territori italià i espanyol. Aquests grups contribueixen a desenvolupar les estratègies polítiques i econòmiques del banc. Les múltiples accions dels socis de Banca ètica encaren tres tipus de participació, ja que ofereix espais de participació real, temps i continguts on poder-se implicar. La manera són accions indirectes, organització de conferències, participacions a fòrums o participacions més directes a través dels propis GIT i de les assemblees de què gaudeix la pròpia cooperativa.

3.2 Entitats financeres cooperatives

Les Cooperatives de crèdit o també bancs cooperatius a Espanya:

A Espanya hi ha, segons dades UNACC a març del 2015, en resum del quadre descrit al peu, unes 44 cooperatives de crèdit amb més de 12.000 llocs de treball repartits per tota la geografia, que en conjunt gestionen més de 92.000 milions d'euros d'actius. Al marge de les particularitats pròpies de cada entitat, aquest sector en el seu conjunt té un objectiu comú: la satisfacció integral de les necessitats del client. I per poder aconseguir aquesta satisfacció, desenvolupa una banca de proximitat que es regeix al voltant de tres eixos: 1. Client, 2. Finançament i 3. Generació de valor.

En l'actualitat, tenen una cartera de crèdit concedit de més de 51.000 milions d'euros, equivalent a un 4,8% del PIB espanyol (1.058.469 milions). Això suposa tenir una quota de mercat en crèdit del 3,6% (total 1.386.000 milions).

44 entitats cooperatives de crèdits associades UNACC	1.384.136 socis cooperativistes	12.263 empleats	3.388 oficines a Espanya
92.042 milions de € en actius	51.397 milions de € en crèdits	67.557 milions de € en dipòsits	3,4 milions en targetes
6.483 milions de € en fons	6,7 milions de comptes		

Figura 7. *Elaboració pròpia a partir dades cooperatives de crèdit UNACC.*

El model de fer banca per a les cooperatives de crèdit compta amb una sèrie de particularitats que en la crisi han demostrat que són indispensables:

- ✓ Banca tradicional
- ✓ Control del risc
- ✓ Acumulació de capital
- ✓ Visió a llarg termini

Les cooperatives de crèdit s'han centrat en el que tenen i saben fer: donar crèdit i captar dipòsits. Encara que aquest model de negoci va arribar a denominar-se per alguns com la banca amb poca rendibilitat, sense glamour o "sense espurna", ha demostrat ser fonamental en aquesta crisi. No només per la solidaritat que ha demostrat durant aquests anys amb la resta d'entitats de crèdit —tots recordem la cessió del Fons de Garantia de Dipòsits de les cooperatives de crèdit a la resta del sistema—, sinó també per mantenir i potenciar la diversitat de l'ecosistema financer.

Aquest sector s'ha caracteritzat per una important prudència en el risc. Té una ràtio de cobertura de crèdit sobre dipòsits del 104% a juny de 2013, davant del 115% de les caixes d'estalvi i el 127% dels bancs. A més, aquesta ràtio és inferior al 100% en 22 províncies en el cas de les cooperatives, enfront de 17 en les caixes d'estalvi i 8 en els bancs. Això vol dir que, de mitjana, el 96% dels crèdits està finançat pels dipòsits, la qual cosa dóna gran estabilitat al balanç de les cooperatives de crèdit.

Aquest sector es caracteritza per mantenir una important acumulació de capital, que contribueix a la seva longevitat i que ha demostrat la seva utilitat en temps de crisi, perquè incrementa la seva resistència. Tal com recull la Llei 27/1999, de 16 de juliol, de cooperatives, tenen l'obligació d'aportar part dels seus beneficis al Fons de Reserva Obligatori, que està destinat a la consolidació, desenvolupament i garantia de la cooperativa. I aquesta característica entronca directament amb el quart pilar, ja que aquest sector pot tenir així una visió més a llarg termini del negoci, cosa que li permet mantenir relacions duradores amb els clients i oblidar els objectius a curt termini d'altres models empresarials, que són els que, entre altres factors, han constituït el germen de la crisi.

Tot i que les cooperatives de crèdit són societats de capital variable, els canvis en l'esmentat capital són menys freqüents que en un altre tipus d'entitats que operen sota altres formes societàries com, per exemple, les societats anònimes. Aquesta major estabilitat els permet la consecució d'objectius més allunyats del curt termini, tenint així una orientació a llarg termini, cosa que, en definitiva, suposa el manteniment de polítiques més estables que contribueixen a minimitzar els riscos totals del sistema financer.

Les cooperatives a l'economia europea, especialment en temps de crisi, han aconseguit combinar la rendibilitat amb la solidaritat, cosa que permet crear llocs de treball de qualitat, reforçar la cohesió social, econòmica i regional i generar riquesa en l'economia.

Grupo Cooperativo Cajamar

<https://www.grupocooperativocajamar.es/es/empresas/productos-y-servicios/financiacion/>

Caja Rural

<http://www.ruralvia.com/cms/estatico/rvia/grupo/ruralvia/es/empresas/index.html>

Caixa Popular a València

<http://www.caixapopular.es/inicio.html>

Donar promoció a les cooperatives que treballen amb la seva entitat.

Laboral Kutxa

<https://www.laboralkutxa.com/es/empresas>

Té acord amb diverses Societats de garantia recíproca, entre d'elles Oniarri. És una societat de garantia recíproca per les cooperatives federades a la FCTC. Això millora les garanties i preus dels productes.

Caixa d'Enginyers

<https://www.caixa-enginyers.com/ca/web/portal/home>

La seva operativa és la tradicional de la banca i disposa d'un conveni amb Oniarri. És una societat de garantia recíproca per les cooperatives federades a la FCTC. Això millora les garanties i preus dels productes.

Caixa Arquia

<https://www.arquia.es/Site>

Crédit Coopératif

<http://www.credit-cooperatif.coop/>

És una cooperativa francesa que té com a referents les cooperatives, pimes i les entitats de l'economia social i solidària. Són un bon referent en el sector.

THE-COOPERATIVA BANK de RR.UU

<http://www.co-operativebank.co.uk/business/currentaccounts>

És una cooperativa de RR.UU. que combina la banca tradicional amb la banca ètica, amb la seva estratègia de combinar la pràctica empresarial i els valors ètics. Vigilar que no hi hagi despeses innecessàries que sofreixen les entitats tradicionals. Té línees de préstecs molt reduïdes amb bons terminis a termini mitjà.

GLS BANK de Alemanya

<https://www.gls.de/privatkunden/>

El Banc GLS va ser el primer banc social i ecològic a Alemanya i actualment finança al voltant de 23.000 projectes.

Caisse Solidaire Cooperative de França

<http://www.caisse-solidaire.fr/emprunter/>

Té una gran sensibilitat en els projectes d'emprenedoria i grans facilitats en préstecs de mida reduïda i terminis llargs.

JAK Medlemsbank La cooperativa bancària JAK (Suècia)

<https://www.jak.se/international#.Vd3u8X3LGw9>

JAK Medlemsbank és una cooperativa bancària de 36.500 membres que és propietària d'un banc a través del qual els membres de la cooperativa es presten diners uns als altres sense interessos. Un moviment social que va néixer el 1965 i que no para de créixer.

3.3 Les seccions de crèdit

Per a la Llei 6/1998, de 13 de maig, que regula les cooperatives de crèdit de les cooperatives, "es consideren seccions de crèdit les unitats econòmiques i comptables internes de les cooperatives de classe agrària de primer grau que es subjecten als requisits establerts per aquesta llei i per la Llei de cooperatives de Catalunya.

L'objecte de les seccions de crèdit és el compliment d'alguns dels fins següents:

- a) Contribuir al finançament de les operacions de la cooperativa.
 - b) Contribuir al finançament d'activitats dels propis socis vinculades a l'activitat de la cooperativa, o les necessitats domèstiques dels socis i dels adherits.
 - c) Gestionar de manera conjunta les disponibilitats líquides dels socis i dels adherits.
- Les seccions de crèdit de les cooperatives no tenen personalitat jurídica independent d'aquestes i limitaran la gestió d'operacions actives i passives al si de la mateixa cooperativa, als socis i adherits i als membres de la comunitat familiar afectes a l'activitat econòmica dels socis.

Els recursos propis de la cooperativa han de cobrir un percentatge de l'immobilitzat material i immaterial net que determinarà el reglament, però que en cap cas pot ser inferior al 50 per 100. El reglament fixarà, igualment, una relació màxima entre el total de passiu exigible i els recursos propis de la cooperativa.

L'activitat de les seccions de crèdit no pot tenir una dimensió tal que constitueixi de fet l'activitat principal de la cooperativa. S'han de determinar per reglament els indicadors amb els quals s'estableix aquest supòsit i el seu règim d'aplicació. En qualsevol cas, un d'aquests indicadors ha de ser la relació percentual entre els actius totals de la secció de crèdit i dels actius totals de la cooperativa, amb els immobles valorats a preu de mercat.

Les cooperatives amb secció de crèdit poden invertir en activitats de la cooperativa fins a un límit màxim del 50 per 100 dels recursos de la secció de crèdit. Cada operació creditícia que la cooperativa fa amb càrrec als recursos de la secció de crèdit necessita l'acord del consell rector, amb informe previ del director o gerent. L'acord, que també ha d'establir els interessos que s'han d'imputar a favor de la secció de crèdit, ha de constar en acta. Les cooperatives amb secció de crèdit no poden instrumentar per mitjà de la secció de crèdit riscos de firma amb socis ni adherits.

Experiències de les seccions de crèdit.

A nivell de Catalunya hi ha actualment unes 80 seccions de crèdit. Les darreres dades de la Federació de Cooperatives Agrícoles de Catalunya amb secció de crèdit eren 101 i els dipòsits d'aquestes de la secció de crèdits era de 648 milions €. Les seccions de crèdit faciliten préstecs de campanya, d'inversions i de finançament del circulat. Per millorar el seu finançament, a banda dels recursos que fixa la normativa legal, hi ha experiències en l'emissió de pagarés, l'emissió de títols participatius i la creació de capitals rotatoris.

El capital o fons rotatoris consisteix en un fons creat per les cooperatives que constitueixen la secció de crèdit. Aquests fons són per millorar l'estructura i la productivitat dels seus associats per projectes de desenvolupament rural. Les experiències en l'àmbit de Catalunya són fer una retenció dels ingressos de la campanya i constituir un capital, els quals seran retornats en 5 o 10 anys. Hi ha experiències amb els sectors productius més dinàmics com el ramader, vi i fruites.

Cooperativa Ivars, <https://www.coopcredit.coop/index.asp?idioma=2>, és una cooperativa agroalimentària, fundada l'any 1915. El mes de setembre del 2005, la Cooperativa, junt amb 17 cooperatives més de Catalunya, va ser seleccionada per participar en el programa RSE.COOP. Té una secció de crèdit on impulsa pagarés a 1 any amb un interès del 2.5% i a 2 anys amb un interès del 3%.

Pla estatal d'integració associativa del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient

Per promoure l'associacionisme agrari es disposa la llei 13/2013, de 2 d'agost, de foment de la integració de cooperatives i d'altres entitats associatives de caràcter agroalimentari i el RD 550/2014, de 27 de juny, de desenvolupament de requisits per al reconeixement de les Entitats Associatives Prioritàries. A més de fomentar l'agrupació, es crea la definició per al reconeixement de les entitats associatives prioritàries i amb això podran demanar subvencions i ajudes per a inversions materials i immaterials per a la millora de procediments de gestió i comercialització, l'accés a activitats formatives i de cooperació, internalització, promoció, R + D + i, accés a línies ICO de finançament preferent, així com les actuacions en els Programes de Desenvolupament Rural.

Dins l'any 2014 es va desenvolupar pel Ministeri un "pla estatal d'integració associativa" 2015-2020. Per l'any 2015, el pressupost destinat al pla serà, en concepte de subvencions destinades a la integració de cooperatives d'àmbit estatal, 2.5 milions d'€; i altres línies pel desenvolupament rural, 7 milions d'€. Per altra banda hi ha les aportacions pressupostàries de les CC.AA. i les de la U.E. aportació del FEADER 2014-2020.

La principal raó per la integració cooperativa és la competència a les cooperatives d'altres països de la U.E. com Dinamarca, Alemanya, França o Itàlia. De les dades de les cooperatives agroalimentàries de la U.E., dins el rànquing de les 100 més grans per facturació, la primera espanyola, que està en el lloc 57, és Coren, del sector de la carn.

Un dels primers exemples d'integració en aquests moments és OviSpain, que agruparà les cooperatives Oviaragón Pastores i Cotega, Oviso, Corderos del Sur i Cosegur, d'Aragó, Extremadura i Andalusia.

A nivell de **Catalunya**, amb resolució AAM/204/2015, de 4 de febrer, també es van convocar uns ajuts per fomentar la concentració, la intercooperació i la modernització de les cooperatives. L'import total serà pels anys 2015-2017 de 8 milions €. Els ajuts van suposar per entitat uns 250.000€ any i 600.000 tot el període.

<https://www.coopcredit.coop/>

3.4 Altres entitats i organismes de finançament

ENISA

<http://www.enisa.es/>

Finançar projectes basats en models de negoci viables, rendibles i contrastats, enfocats a:

- Millora competitiva de sistemes productius i/o canvi de model productiu.
- Expansió mitjançant ampliació de la capacitat productiva, avenços tecnològics, augment de gamma de productes/serveis, diversificació de mercats...

INSTITUT CATALÀ DE FINANCES

<http://www.icf.cat/ca/index.html>

L'objecte del finançament és el desenvolupament del pla de negoci de les petites empreses participants en projectes d'emprenedoria corporativa. Es finançaran, amb préstecs participatius, les despeses associades al desenvolupament del pla de negoci objecte de la sol·licitud. S'entén com a projecte d'emprenedoria corporativa aquell en el qual un inversor corporatiu entra en el capital d'una petita empresa per desenvolupar un pla de negoci que dóna resposta a una necessitat d'innovació i/o creixement de l'inversor corporatiu.

3.5 Resum i conclusions

En el nostre país, tret de les dites banques ètiques, els diferents grups cooperatius del sector financer tenen un comportament molt poc diferenciat al de la banca tradicional.

En la breu anàlisi de les cooperatives de la Unió Europea hi ha entitats amb un funcionament mixt de banca tradicional i un altre funcionament més enfocat en el món cooperatiu i a l'economia social i solidària i d'altres entitats més especialitzades.

També cal assenyalar que per les entitats financeres de la resta de la Unió Europea es valora molt l'oferir productes socialment responsables per inversors. Es dóna molta importància a oferir productes d'inversió amb criteris de sostenibilitat dins l'ecologia o de caire social. A més, hi ha més experiències i una estratègia definida per donar serveis a sectors del cooperativisme, l'emprenedoria i l'economia social i solidària. En resum, hi ha entitats més especialitzades dins un mercat més específic i més proper en l'esperit del cooperativisme.

4

Inversors especialitzats o xarxes d'inversors vinculats a l'economia social i al cooperativisme

4.1 Introducció

En aquest capítol es fa una recerca dels principals inversors a nivell local, nacional i internacional que treballen pel cooperativisme i per l'economia social i solidària. No és un treball exhaustiu sobre els inversors o xarxes d'inversors, ja que el treball només vol ser una anàlisi d'un altre finançament cooperatiu. Per altra banda, la diversitat d'entitats cooperatives segons sectors, dimensions i d'objectius, fa que l'anàlisi tingui una dimensió complexa. Així doncs és important focalitzar les cooperatives, com també fer esment a un camp de l'economia que durant la crisi ha sabut mantenir el nivell de presència i un creixement moderat en les economies dels països.

4.2 Coop57

Al 1996 es va crear aquest fons Coop57, sota la forma jurídica de cooperativa de serveis financers. En un inici, el seu desenvolupament va anar molt vinculat amb el cooperativisme de treball associat, però progressivament va ampliar la seva base social a altres tipus d'entitats de l'economia social i solidària. Paral·lelament, va anar creixent també la seva base de socis i sòcies col·laboradors.

A partir de 2005, Coop57 va posar en pràctica un creixement en xarxa arran de l'interès que havia despertat aquest experiment en altres territoris. Aquell any, una xarxa d'entitats d'economia social i solidària vinculades a REAS-Aragón i Coop57, conjuntament, van decidir compartir el projecte. La idea fou aprofitar el model, l'estructura jurídica i l'estructura tècnica de Coop57, però aplicant un model que permetés que cada territori s'autogestioni. Això va donar lloc a la creació de Coop57 Aragó, d'acord amb un model de desenvolupament en xarxa.

A partir d'aquests principis, posteriorment es van constituir Coop57 Madrid (2006), Coop57 Andalusia (2008) i Coop57 Galícia (2009). En tots aquests casos, la clau de l'èxit en la constitució d'una secció territorial de Coop57 ha estat l'existència d'una xarxa d'economia social i solidària al mateix territori capaç de gestionar-la.

Característiques i garanties de les aportacions dels socis i sòcies col·laboradors de Coop57

- 1) Coop57 és una cooperativa de serveis financers ètics i solidaris que es dedica a recollir estalvi popular per finançar entitats d'economia social i solidària que promoguin l'ocupació, fomentin el cooperativisme, l'associacionisme i la solidaritat en general, i promoguin la sostenibilitat sobre la base de principis ètics i solidaris.
- 2) Coop57 duu a terme una activitat financera entre els seus socis i sòcies com a cooperativa de serveis. No és un banc i, per tant, no disposa de la cobertura del fons de garantia de dipòsits del Banc d'Espanya.
- 3) Els diners aportats pels socis i sòcies, inclosos els col·laboradors, ho són en concepte de capital social i, per tant, responen de la bona marxa de la cooperativa.
- 4) Coop57 articula mecanismes interns per garantir els estalvis de les persones sòcies amb els seus fons propis, integrats pel capital fundacional, el capital social aportat per les entitats sòcies i les reserves.

En aquesta línia, per enfortir la seva solvència Coop57 adopta diverses mesures internes:

- a. Destina els seus excedents a reserves.
 - b. Exigeix a les entitats que reben finançament que facin aportacions addicionals al capital social per nodrir un fons solidari per garantir els préstecs.
 - c. Dota el màxim possible per a provisions per a possibles impagats.
 - d. Acota el límit màxim de préstec que pot rebre una entitat sòcia i, així, distribueix el risc (com a màxim, una entitat no pot rebre en préstecs més del 2% dels recursos de què disposa Coop57).
- 5) Coop57 és una cooperativa que es gestiona de manera democràtica i participativa i que articula mecanismes perquè els socis i les sòcies puguin conèixer adequadament i en tot moment la seva situació econòmica i puguin participar col·lectivament en la presa de decisions.

Socis de serveis i de socis col·laboradors:

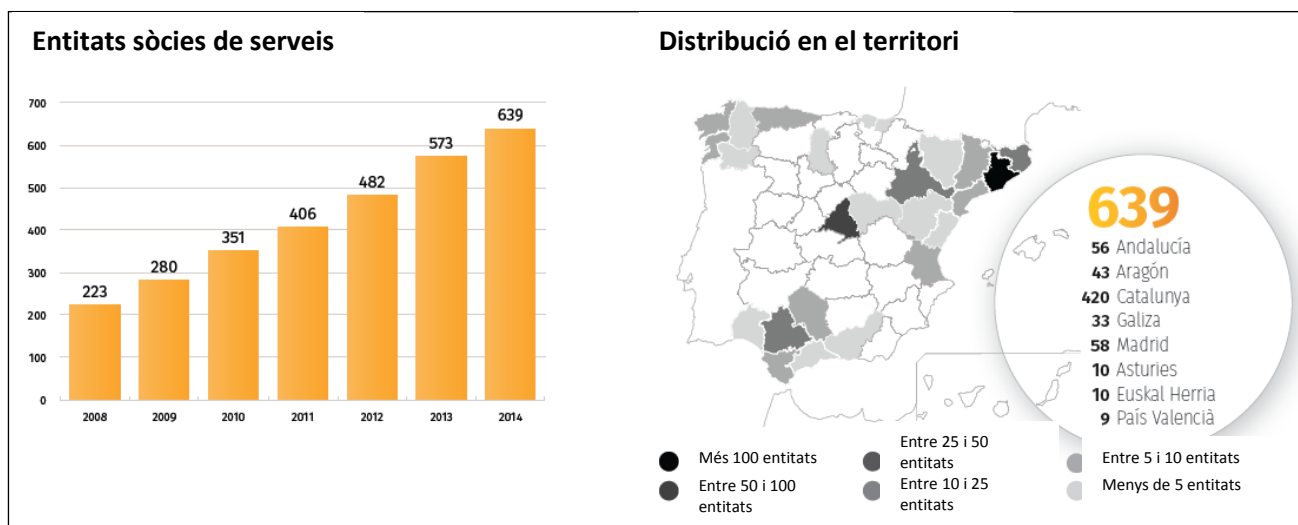

Figura 8. Coop 57, Trobada 2015.

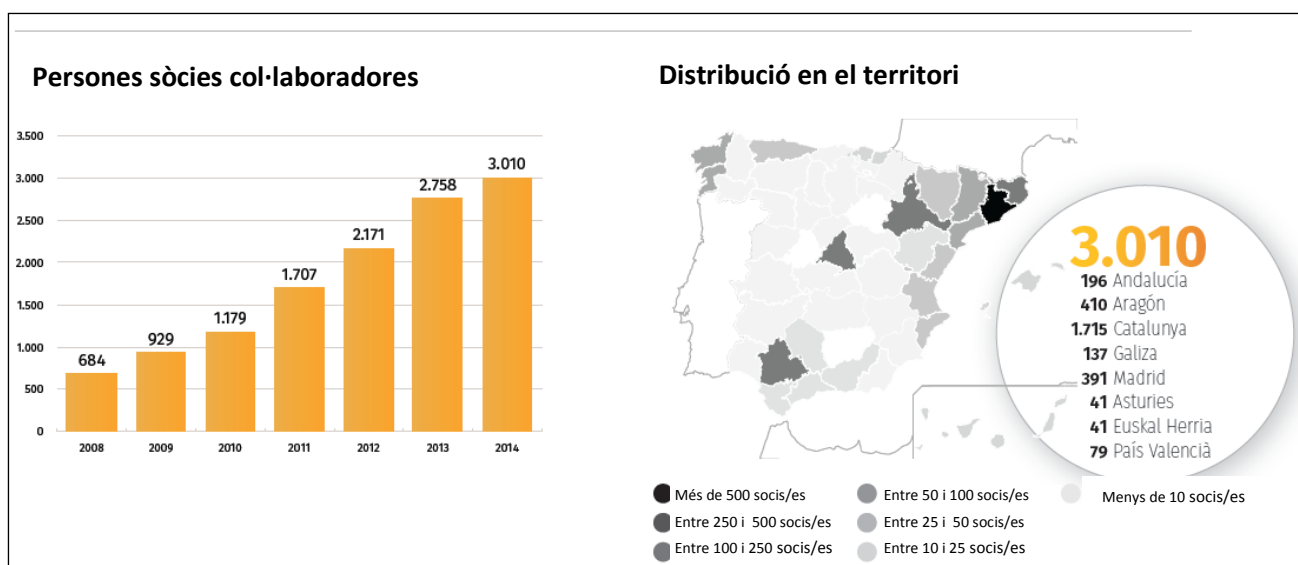

Figura 9. Coop 57, Trobada 2015.

	2012	2013	2014
Aportacions obligatòries	407.699,38	466.252,29	
Aportacions voluntàries	793.704,29	845.225,86	
Compte en participació (capital fundacional)	178.180,05	178.180,05	
Aportacions de socis i sòcies col·laboradores	14.476.408,24	19.854.147,64	
Fons de garantia de préstecs	32.611,50	68.428,27	
Total	15.888.603,46	21.412.234,11	24.703.597

Figura 10. Coop 57, Trobada 2015.

Els préstecs concedits i els títols participatius d'entitats sòcies:

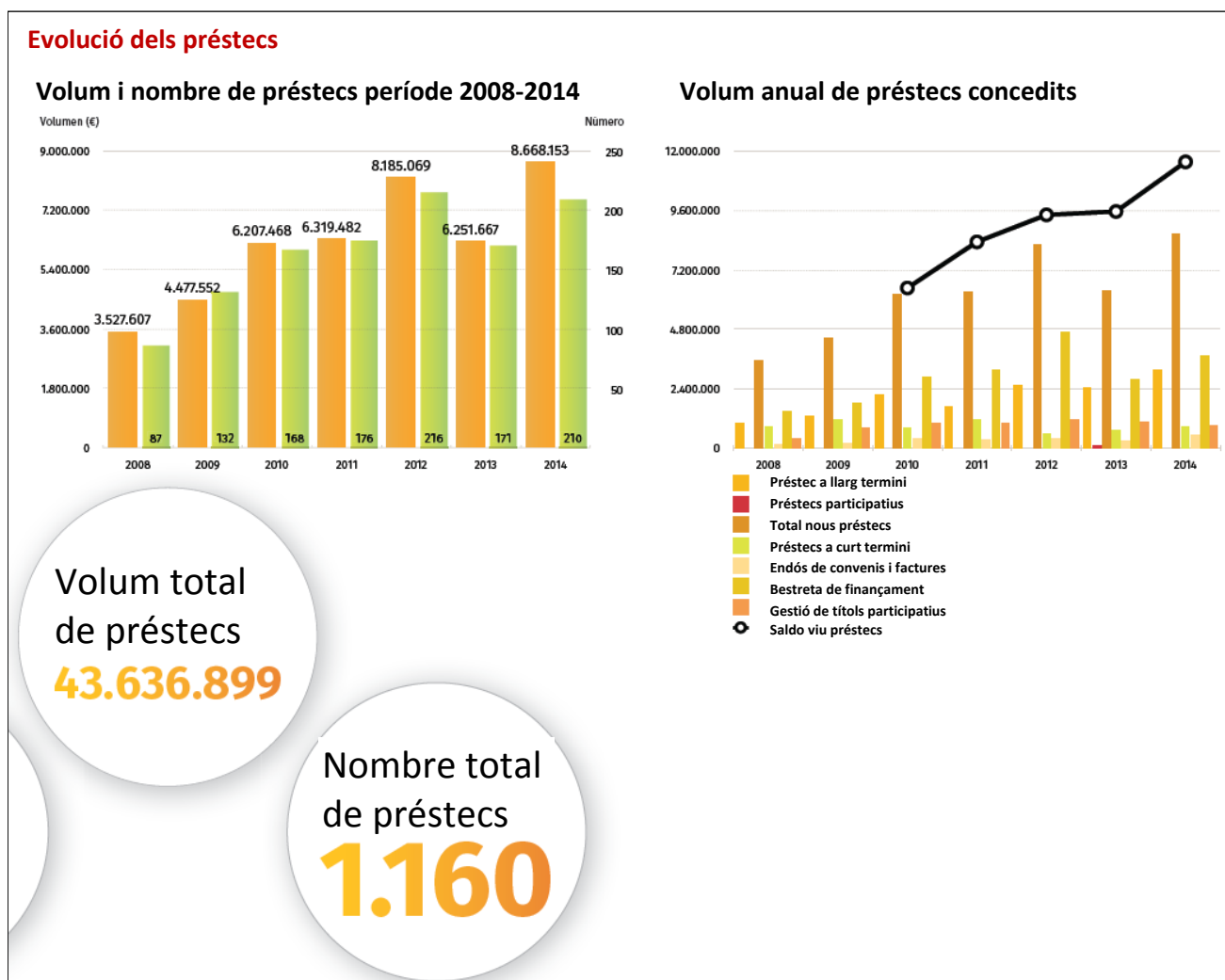

Figura 11. Coop 57, Trobada 2015.

	2012	2013	2014
Préstecs a mig i llarg termini	2.541.681 €	2.461.989 €	3.163.553 €
Préstecs a curt termini	570.596 €	716.535 €	819.875 €
Endós de convenis i factures	374.903 €	289.217 €	485.165 €
Avançament de subvencions	4.697.889 €	2.786.926 €	3.749.564 €
Préstecs d'intercooperació	€	100.000 €	450.000 €
TOTAL	8.185.069 €	6.354.667 €	8.668.153 €

Figura 12. Servei d'estudis Coop 57.

Préstecs a mitjà i llarg termini. (Eina tradicional de finançament. En general préstecs d'Inversió d'immobilitzat.)

- Import i terminis per operacions: import mínim de 6.000 € i import màxim de 300.000 €. Pot ampliar-se a 450.000 €. Quan superi els 300.000 € és avalada per Oinarri, SGR o altra entitat que actui com a fiadora, o s'efectua en forma de préstec participatiu. Termini: mínim 1 any, màxim 7 anys (10 en casos excepcionals). Possibilitat de carència de 3 mesos, 6 mesos o 12 mesos com a màxim.
- Possibilitat de reemborsament anticipat.
- Condicions i garanties: finançament amb fons propis mínim un 20% del cost total del projecte. Avals mancomunats de la totalitat de l'import sol·licitat. Aportació al Fons de Garantia de Préstecs.
- Comissions: sense comissions d'obertura ni d'estudi i sense penalitzacions per amortització anticipada ni altres tipus de despeses.
- Cost: 6,25% anual (any 2015).
- Documentació: memòria econòmica que justifica la necessitat de la sol·licitud de finançament. Comptes anuals (o impost de Societats) dels 3 últims anys. Certificat d'estar al corrent de pagament amb la Seguretat Social. Certificat d'estar al corrent de pagament amb Hisenda. Còpia dels poders i/o del nomenament de càrrecs de l'entitat. Acta del Rector Consell/Junta/Patronat autoritzant. Avals mancomunats amb dades del DNI pel 100% de l'import sol·licitat. Persona que signarà el contracte i dades bancàries.

Préstecs d'intercooperació (per incentivar la intercooperació entre entitats sòcies de Coop57).

- Import i terminis per operacions: import mínim de 6.000 € i import màxim de 150.000 €. Termini: mínim 1 any, màxim 7 anys (10 en casos excepcionals). Possibilitat de carència de 3 mesos, 6 mesos o 12 mesos com a màxim. Possibilitat de reemborsament anticipat.
- Condicions i garanties: finançament amb fons propis, mínim un 20% del cost total del projecte. Avals mancomunats de la totalitat de l'import sol·licitat. Aportació al Fons de Garantia de Préstecs.
- Comissions: sense comissions d'obertura ni d'estudi i sense penalitzacions per amortització anticipada ni altres tipus de despeses.
- Cost: 5,25% anual (any 2015).
- Documentació: memòria econòmica que justifica la necessitat de la sol·licitud de finançament. Comptes anuals (o impost de Societats) dels 3 últims anys. Certificat d'estar al corrent de

pagament amb la Seguretat Social. Certificat d'estar al corrent de pagament amb Hisenda. Còpia dels poders i/o del nomenament de càrrecs de l'entitat. Acta del Rector Consell/Junta/Patronat autoritzant. Avals mancomunats amb dades del DNI pel 100% de l'import sol·licitat. Persona que signarà el contracte i dades bancàries.

Conveni de circulant (per resoldre les tensions de tresoreria d'entitats sòcies)

- Import i terminis per operacions: import màxim, el saldo viu determinat per la Comissió Tècnica (màxim 50.000€). Termini: vigència conveni 18 mesos. Termini de retorn per operació, mínim 1 mes i màxim 6 mesos. Import mínim per operació, 5.000€. Reemborsament per cada operació (capital+interès) al seu termini.
- Condicions i garanties: Avals mancomunats de la totalitat de l'import sol·licitat. Un pagaré de “garantia” de l'import de cada disposició.
- Comissions: sense comissions d'obertura ni d'estudi i sense penalitzacions per amortització anticipada ni altres tipus de despeses.
- Cost: 6,75% anual (any 2015); cost mínim per operació: 50€.
- Documentació: memòria econòmica que justifica la necessitat de la sol·licitud de finançament. Comptes anuals (o impost de Societats) dels 3 últims anys. Certificat d'estar al corrent de pagament amb la Seguretat Social. Certificat d'estar al corrent de pagament amb Hisenda. Còpia dels poders i/o del nomenament de càrrecs de l'entitat. Acta del Rector Consell/Junta/Patronat autoritzant. Avals mancomunats amb dades del DNI pel 100% de l'import sol·licitat. Persona que signarà el contracte i dades bancàries.

Avançament de subvencions, factures de les administracions públiques o entre entitats de Coop57

- Import i terminis per operacions: Import màxim 80%. Termini: Retorn en el moment del cobrament de la subvenció, màxim 12 mesos. Possibilitat de reemborsament anticipat.
- Condicions i garanties: Pagament interessos al venciment o per quotes mensuals. Avals mancomunats de la totalitat de l'import sol·licitat. Aportació al Fons de Garantia de Préstecs. Un pagaré de “garantia” de l'import total sol·licitat.
- Comissions: sense comissions d'obertura ni d'estudi i sense penalitzacions per amortització anticipada ni altres tipus de despeses.
- Cost: 6,75% anual (any 2015). En certs casos pot aplicar-se el 6.5%.
- Documentació: memòria econòmica que justifica la necessitat de la sol·licitud de finançament. Comptes anuals (o impost de Societats) dels 3 últims anys. Certificat d'estar al corrent de pagament amb la Seguretat Social. Certificat d'estar al corrent de pagament amb Hisenda. Còpia

dels poders i/o del nomenament de càrrecs de l'entitat. Acta del Rector Consell/Junta/Patronat autoritzant. Avals mancomunats amb dades del DNI pel 50% de l'import sol·licitat. Persona que signarà el contracte i dades bancàries. Pagaré de garantia per la totalitat de l'import sol·licitat.

Cessió de crèdits de l'administració pública (factures, subvencions, contractes), (per fer front a la demora en el pagament de serveis per part de l'administració pública)

- Import i terminis per operacions: Import màxim 80%. Termini: Retorn en el moment del cobrament de la subvenció, màxim 12 mesos. Possibilitat de reemborsament anticipat.
- Condicions i garanties: Cessió del crèdit signat per l'A.P., Coop57 paga la diferència entre el percebut i l'avançat en un termini màxim de 5 dies. Aportació al Fons de Garantia de Préstecs. Un pagaré de “garantia” de l'import total sol·licitat.
- Comissions: sense comissions d'obertura ni d'estudi i sense penalitzacions per amortització anticipada ni altres tipus de despeses.
- Cost: 6,5% anual (any 2015).
- Documentació: memòria econòmica que justifica la necessitat de la sol·licitud de finançament. Comptes anuals (o impost de Societats) dels 3 últims anys. Certificat d'estar al corrent de pagament amb la Seguretat Social. Certificat d'estar al corrent de pagament amb Hisenda. Còpia dels poders i/o del nomenament de càrrecs de l'entitat. Acta del Rector Consell/Junta/Patronat autoritzant. Avals mancomunats amb dades del DNI pel 50% de l'import sol·licitat. Persona que signarà el contracte i dades bancàries. Pagaré de garantia per la totalitat de l'import sol·licitat. Fotocòpia factura/resolució de subvenció, Cessió del crèdit signat per A.P.

Préstecs Participatius (per finançar el creixement de l'entitat o les seves activitats)

- Beneficiaris són les entitats sòcies de Coop57 amb una antiguitat de 2-3 anys. Els projectes a finançar són expansió o consolidació de l'entitat o activitat. El préstec no pot servir per refinançar deutes.
- Import màxim 200.000€. Per conjunt d'operacions d'entrada de capital, import màxim és el 10% del volum total de les aportacions voluntàries realitzades a Coop57. L'entrada de capital no suma per calcular el límit del risc de préstecs per entitat.
- Termini: l'entrada de capital té vocació de permanència. Es pot sol·licitar la devolució de capital amb un preavís d'un any. La devolució del capital es pot realitzar en un termini equivalent en els préstecs d'inversió.
- Condicions: Cost fix calculat segons la remuneració socis i sòcies col·laboradors + 2 punts (any 2015=3.25%), amb revisió anual. Cost variable amb pacte individualitzat en funció dels resultats

de l'any precedent. Aportació al Fons de Garantia de Préstecs. Avals mancomunats segons el cas.

- Seguiment semestral de l'entitat per comissió tècnica i participació en òrgans socials.
- Documentació: memòria econòmica que justifica la necessitat de la sol·licitud de finançament. Comptes anuals (o impost de Societats) dels 3 últims anys. Certificat d'estar al corrent de pagament amb la Seguretat Social. Certificat d'estar al corrent de pagament amb Hisenda. Còpia dels poders i/o del nomenament del càrrecs de l'entitat. Acta del Rector Consell/Junta/Patronat autoritzant. Persona que signarà el contracte i dades bancàries.

COOP 57 donar suport en l'emissió d'obligacions i títols participatius de les entitats. La intermediació consisteix en l'elaboració del contractes d'emissió, gestió comercial d'emissió i es percep un % de comissió. Poden realitzar-se accions de mercat secundari de recompra del 20% de l'emissió.

Experiències de Coop57:

<i>Préstecs participatius</i>	<i>Obligacions o Títols participatius</i>
Olivera Cooperativa	Cooperativa de Marinaleda
Apindep Cooperativa	Olivera Cooperativa
Autonomia Sur Cooperativa	El Brot (Reus)
Casals d'infants ONG	GNEIS (Madrid)

Figura 13. *Elaboració pròpia amb dades de Coop57.*

4.3 Acció solidària contra l'atur

<http://www.acciosolidaria.cat/es/>

L'objectiu principal de la Fundació és atorgar préstecs sense interès a persones o col·lectius que presentin un projecte de negoci que sigui viable i que creï ocupació. L'import dels préstecs, així com els terminis de devolució es fixen en funció de cada projecte.

Totes les sol·licituds són estudiades per un equip format per voluntaris, provinents de diferents àmbits professionals, amb formació, coneixements i experiència.

El circuit per accedir a un préstec sense interès és el següent:

- Presentació de la documentació i el formulari en format electrònic o presencialment.
- Estudi del projecte, segons la documentació presentada, i selecció, si s'escau, del mateix projecte.
- Assignació d'un tutor per part d'Acció Solidària Contra l'Atur (ASCA).
- Entrevista/es personal/s i visita/es de localització de l'activitat (si en té).
- Estudi de viabilitat.
- Presentació del projecte per part del tutor a la taula d'avaluació d'ASCA.
- Atorgament, si s'escau, del préstec sense interès.

4.4 GICOOP

<http://gicoop.coop/>

Grup d'Inversors Cooperatius, S.L. és una societat que inverteix en cooperatives o projectes empresarials amb criteris col·lectius, equitatius, participatius, compromesos en l'entorn i les persones. El ventall d'inversions és de 20.000 a 150.000 €. Les modalitats:

Préstec participatiu, de 5-10 anys, 2-3 anys de carència amb amortitzacions parcials, tipus fix de l'ILD+2% i variable addicional de l'1-6%, hi ha seguiment i acompanyament. No hi ha drets polítics. Autorització per modificacions substantives.

Títol participatiu, de 2-5 anys, amortització al final del període, tipus fix de l'ILD+3% i variable al final del període en funció de l'increment de vendes, resultats o EBITDA. No hi ha drets polítics. Amb o sense garanties. Emissió menor que valor dels béns de la cooperativa.

Activitats aprovades:

Entitat	Tipus i quantia	Sindicat
Timbal SCCL	Préstec participatiu: 95.000€	Coop57, Caixa Enginyers.
Compacto, S. Coop.	Inversió: 150.000€	
Sambucus, S.C.C.L.	Préstec participatiu: 70.000€	
Granja l'Auró, SLL	Préstec participatiu: 50.000€	Triodos Bank i Coop57
Inoxgrup SCCL	Préstec participatiu: 150.000€	
Milola, SCCL.	Préstec participatiu: 150.000€	
Encís, SCCL	Títols participatius: 100.000€	SICOOP

Figura 14. *Elaboració pròpia amb dades de GICOOP.*

4.5 Fundació SEIRA

<http://fundacioseira.coop/cont/que-fem/>

L'accés al finançament de les empreses cooperatives és un dels eixos centrals de l'activitat de la Fundació Seira. Això es manifesta amb un ampli ventall d'acords amb institucions financeres, entitats cooperatives i organismes públics que permeten aconseguir les millors condicions i avals. A més, Seira crea i adapta noves fórmules de finançament adaptades a l'economia social i cooperativa.

La fusió dels acords, aliances i convenis ha permès la creació de la Xarxa Financoop, que la Fundació Seira coordina i impulsa. També és important l'aposta de Seira en Gicoop, el Grup d'Inversors Cooperatius, per a la inversió en projectes cooperatius a llarg termini.

Per millorar l'accés al finançament de les empreses, la Fundació Seira té obertes relacions amb altres entitats financeres, siguin o no del sector cooperatiu. Així, Seira manté canals de comunicació efectius amb la banca tradicional amb l'objectiu d'oferir una millora de les condicions i garanties per a les empreses cooperatives o promoure la creació de nous productes a mida de les cooperatives.

El darrers convenis subscrits amb:

- MicroBank per a la concessió de microcrèdits per a empreses cooperatives federades en el procés de la seva creació fins als tres anys,
- Banc de Sabadell per millorar el finançament del circulat a nivell nacional i suport en el procés d'internacionalització,
- Coop57 per donar resposta als retards de pagaments de la Generalitat de Catalunya.

Per acabar, la Fundació Seira promou Capitalcoop, un conveni que permet subvencionar els préstecs destinats a capitalitzar cooperatives de treball i empreses de l'economia social.

Juntament amb el Departament d'Empresa i Ocupació i les entitats membres de la xarxa Financoop: Cajamar, Laboral Kutxa, Fiare Banca Ètica, Coop 57, així com les societats de garantia recíproca Avalis de Catalunya i Oinarri, la Fundació Seira ha activat un programa que facilita la capitalització de les cooperatives i que es coneix amb el nom de Capitalcoop. Gràcies al programa les cooperatives i entitats de l'economia social podran demanar una subvenció per finançar un préstec que permeti ampliar fons propis. D'aquesta manera s'espera que les cooperatives millorin la seva posició financera i puguin accedir a finançament que reforci el creixement i la consolidació de l'empresa.

Fase 1. Capitalcoop: Pel que fa l'obtenció de capital

Les persones físiques i/o jurídiques sòcies de cooperatives o societats laborals demanen un préstec destinat a la capitalització de la seva entitat. La persona física o jurídica receptora del préstec podrà sol·licitar una subvenció que finançarà part del deute contret i part dels interessos que es generin.

Fase 2. Capitalcoop; Pel que fa al finançament de circulat

Les entitats financeres es comprometen a estudiar l'obertura d'una línia de finançament, especialment de circulat, per a les cooperatives i societats laborals que hagin augmentat el seu capital social en el marc d'aquest programa. Les entitats de garantia recíproca podran aportar l'aval per a les esmentades operacions de circulat.

Es consideraran subvencionables els préstecs concedits per realitzar aportacions de capital que realitzin les persones, físiques o jurídiques, sòcies d'una cooperativa o societat laboral amb seu social o activitat a Catalunya, que s'hagin realitzat mitjançant un préstec bancari formalitzat entre l'1 de gener i el 31 d'octubre de 2015.

El càlcul de l'import de la subvenció constarà de dues parts, tenint en compte l'import del préstec i l'import dels interessos:

Subvencions als interessos o cost financer associat al préstec que finançarà la reducció del tipus d'interès fixat per l'entitat de crèdit que concedeix el préstec en 3,5 punts, fins un màxim de 500 € per persona física o jurídica.

Subvencions de l'import del préstec que finançarà fins al 50 % de l'import del préstec destinat a la capitalització de la cooperativa o societat laboral. Aquest 50% mai no podrà excedir els 2.000 euros per persona física o jurídica. Per poder accedir a la subvenció de l'import del préstec, aquests han de complir les condicions següents: Període d'amortització del préstec: mínim 3 anys i màxim 6. Interessos: Euríbor (12 mesos) més 3,5 %. Els préstecs no poden ser objecte de subrogació. Sense carència. Import mínim: 3.000 euros. Mantenir, com a mínim, 3 anys el capital a la cooperativa o societat laboral. Cada entitat financera aplicarà les comissions que consideri oportunes (import comissió: entre 0% i 0,5%).

El programa començarà a funcionar a partir de la publicació de la subvenció, prevista al mes de setembre de 2015.

4.6 Desenvolupament comunitari d'institucions financeres (CDFI)

<http://www.cdfi.org/about-cdfis/cdfi-fund/>

CDFI són institucions financeres la missió de les quals és oferir productes i serveis financers a les persones i les comunitats no ateses pels mercats financers tradicionals. Aquests mercats es poden definir en termes de baixos ingressos, l'origen ètnic, la geografia o fins i tot el sector en què operen. Aquesta forma d'institució financera està més desenvolupada als EUA, malgrat que un sector més petit també existeix al Regne Unit.

La Coalició CDFI als EUA és la veu nacional unificada de les institucions financeres de desenvolupament comunitari (CDFIs). La seva missió és fomentar l'accés equitatiu als recursos financers per a les persones i les comunitats marginades d'Amèrica. A nivell nacional, més de 1.000 CDFIs serveixen comunitats econòmicament deprimides per la concessió de crèdits, capitals i serveis financers que són sovint disponibles a les institucions financeres. CDFIs han prestat i han invertit milers de milions en les comunitats més en dificultats dels EUA. Encara millor, els préstecs i les inversions han aprofitat milers de milions més de dòlars del sector privat per a activitats de desenvolupament en les comunitats deprimides a tot el país.

CDFI estan acreditats i regulats pel fons CDFI, part del Departament del Tresor dels Estats Units. A partir de 2010 hi va haver 907 CDFI certificades en operació als Estats Units dels quals 54 per cent eren cooperatives, 37 per cent sense fins de lucre i el 7 per cent empreses lucratives.

Hi ha també una sèrie de fons a l'engròs i societats de cartera registrades com CDFI. Els fons majoristes permeten a les CDFI accedir als mercats de capitals mitjançant l'agrupació de les oportunitats d'inversió per distribuir el risc per als inversors, l'agregació i l'estandardització de les dades, i la reducció dels costos de transacció.

Experiència de CDFI a Regne Unit, <http://www.cdfa.org.uk/>

El paper del CDFA és desenvolupar una indústria financera pròspera a la comunitat. Ofereix un servei de subscripció de benefici mutu per a les organitzacions que operen un fons de préstecs de finances de la comunitat, i treballen amb i per als seus membres per crear un entorn operatiu que sigui favorable per a totes les institucions de Desenvolupament Comunitari de Finances (CDFI) i els seus mercats, augmentar l'accés al capital i els ingressos i donar suport i desenvolupar els seus membres.

Donen suport als seus membres a través de:

- El seu compromís amb el govern en nom de les CDFI i de les comunitats que serveixen.
- Un programa estimulant d'esdeveniments i oportunitats de networking.
- Proporcionar recursos incloent un Manual CDFI i l'eina d'Impacte Econòmic.
- Oferir assessorament i informació a membres quan ho necessiten.

El finançament i el desenvolupament de les CDFI està constituït per una sèrie de programes per enfortir i fer créixer el sector de les finances de la comunitat. Cal esmentar els ajuts als membres mitjançant l'accés al finançament a través del Fons Regional de Creixement i posada en marxa del programa de préstecs, així com el networking entre els membres per materialitzar oportunitats de finançament.

S'ajuda els membres a mesurar i informar sobre el seu impacte econòmic, l'enfortiment de la governabilitat i normes a través del codi marc sobre pràctiques i rendiment. També ajuden les comunitats a millorar les seves economies locals.

Experiència de les diferents modalitats de vertebració del CDFI als EUA i a RR UU:

Bancs de Desenvolupament Comunitari (CDB) estan plenament regulats com a institucions de dipòsit que ofereixen una àmplia gamma de serveis bancaris i serveis financers a les comunitats de baixos ingressos, No tenen fins de lucre. Hi ha participació de la comunitat en els seus consells d'administració. Estan coberts per la Federal d'Assegurança de Dipòsits i han de complir amb estrictes criteris d'autosuficiència. Això vol dir que els CDB han de cobrir els seus costos dels ingressos obtinguts, a diferència de les CDFI no dipositàries, que poden ser més dependents de subvencions i donacions.

Cooperatives de Crèdit de Desenvolupament Comunitari (CDCUs) són cooperatives financeres sense afany de lucre. Ofereixen crèdits assequibles i els serveis financers al detall a les persones de baixos ingressos, sovint amb abast especial a les comunitats minoritàries. A diferència d'en el Regne Unit, CDCUs pot oferir hipoteques i préstecs comercials. Considerant que existeixen cooperatives de crèdit tradicionals simplement per servir als interessos dels seus membres, les CDCUs tenen una missió específica de servir les comunitats de baixos ingressos o de minories. Les CDCUs també estan cobertes per la Federal Deposit Insurance i han de ser autosuficients, tot i que sovint depenen de voluntaris per mantenir els costos operatius baixos.

Desenvolupament Fons de préstecs comunitaris (CDLFs). Proporcionen serveis de finançament i desenvolupament a les empreses, organitzacions i individus en comunitats de baixos ingressos. Tendeixen a ser sense afany de lucre i amb representació de la comunitat. No prenen dipòsits i, per tant, poden ser més dependents de les subvencions i donacions. La majoria dels fons CDLF prové dels préstecs bancaris i la resta comprèn subvencions, donacions i utilitats retingudes.

Desenvolupament de la Comunitat de Capital de Risc (CDVC) són fons que proporcionen capital i quasi-capital a les pimes en àrees de baixos ingressos. Poden ser amb fins de lucre o sense ànim de lucre i incloure representació de la comunitat.

4.7 BIG ISSUE INVEST

<http://bigissueinvest.com/>

L'objectiu d'inversió del BII Empresa Social Investment Fund LP és proporcionar capital de creixement per a les empreses socials d'alt impacte i beneficis financers i socials als inversors. L'any 2013 es va aixecar el fons per 10 anys. Està format per inversors qualificats com a socis comanditaris LPs, així com per donacions dirigides per un LP Caritat. La quantia total és de 9.2 milions de lliures amb 21 inversors. Hi ha corporacions, fundacions i grans patrimonis.

Les inversions s'adapten per garantir que s'ajusta a les necessitats de cada empresa social particular, mentre que també permet que el fons realitzi un retorn financer raonable per als nostres inversors i per demostrar la viabilitat financera de la inversió de les empreses socials a la comunitat inversora en general.

El Fons es centra en cinc àrees prioritàries de missió social:

- Ocupació, Educació i Capacitació - un major accés a l'educació, la formació i l'ocupació sostenible per als grups desfavorits.
- Salut i Assistència Social - la innovació i la millora en els serveis de salut i d'assistència social per als grups vulnerables i persones amb discapacitat.
- Medi ambient - energia i conservació de recursos renovables. Empreses que creen oportunitats econòmiques locals orientades cap a la comunitat.
- Inclusió financera - l'accés als serveis financers per als consumidors de baixos ingressos exclosos dels centres ordinaris.

- Desenvolupament de la Comunitat - l'adquisició, regeneració i desenvolupament de la comunitat de propietat d'actius, inclosa la terra i la propietat, que beneficien la població local en les comunitats urbanes i rurals desfavorides.

Cada inversió pel Fons serà de fins a 1,5 milions de lliures, estructurat com una inversió flexible i adaptada, en general en forma de deute a mitjà termini o quasi-capital reemborsables, amb una rendibilitat adequada, a través de les activitats comercials de l'empresa social.

El Bond Fund Social Threadneedle UK va ser llançat al gener de 2014 com el primer fons de liquiditat corrent per oferir a la gent comuna, així com als inversors institucionals, una oportunitat per invertir, tant per a un rendiment social com financer. Per primera vegada al Regne Unit, Big Issue Invest Threadneedle ha portat el corrent principal en la inversió social.

El Fons ofereix tant un retorn financer competitiu com un impacte social positiu mitjançant la inversió en bons cotitzats emesos per organitzacions que donen suport socialment a activitats benèfiques i un desenvolupament econòmic equilibrat, sobretot al Regne Unit. El Fons inverteix en vuit àrees de resultats socials: habitatge assequible, l'educació, l'ocupació i la formació, la salut i l'assistència social, la inclusió financera; serveis a la comunitat; infraestructura de transport i comunicacions; els serveis públics i el medi ambient.

Big Issue Invest va concebre la proposta de fons i va dissenyar la Metodologia d'Avaluació Social, que proporciona criteris de selecció per a les decisions d'inversió que maximitzin el rendiment social del Fons. Canalitza tanta inversió com sigui possible a les persones i els llocs amb major necessitat social. BII actua com a assessor i opinions Social del Fons i desafia les avaluacions socials de bons individuals i l'acompliment social general del Fons a través del Comitè Consultiu Social del Fons.

Hi ha un nou mercat d'inversió social emergent per BIG SOCIETY CAPITAL <http://www.bigsocietycapital.com/>. S'estan desenvolupant formes de connectar els inversors socialment motivats amb les organitzacions del sector social que necessiten capital perquè puguin créixer i fer un major impacte en la societat:

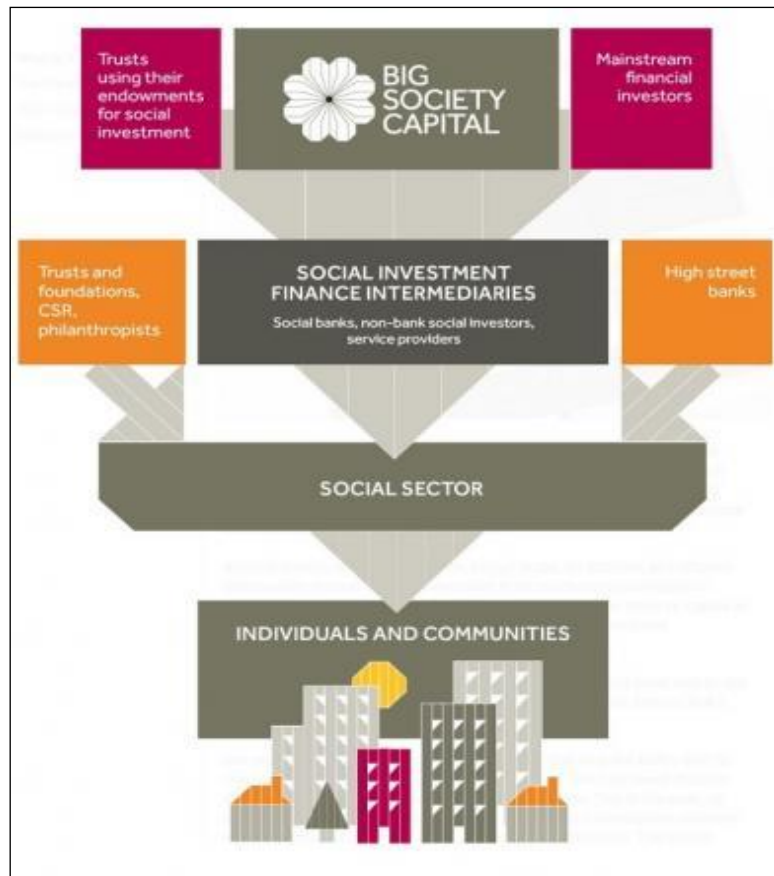

Figura 15. *Big Issue Invest.*

4.8 BRIDGES SOCIAL ENTREPRENEURS FUND

<http://www.bridgesventures.com/social-sector-funds/social-entrepreneurs-fund/>

Bridges Ventures, va ser fundada el 2002 amb la visió de disposar d'inversió i el talent empresarial es poden utilitzar per abordar alguns dels reptes que enfronta la nostra societat en relació amb el creixement sostenible.

La estratègia d'inversió consisteix a centrar-se en les oportunitats on les inversions poden generar retorns dels inversors a través d'ajudar a superar els problemes socials o ambientals, ja sigui recolzant les empreses que generin llocs de treball en els mercats desatesos, o la construcció d'habitatges curosos amb el medi ambient o habitatges per a la gent gran, o per facilitar finançament flexible a projectes innovadors en el transport de la comunitat.

En la consecució d'aquesta estratègia, en els últims dotze anys s'ha innovat en una sèrie de vehicles d'inversió a través de tres tipus de fons —fons de creixement sostenible, fons de béns i fons del sector social— i construint un sòlid historial de rendibilitat financera i social.

Disposa d'un dels primers fons a RR UU que proporciona finançament per a les empreses socials al Regne Unit. El fons mesura l'impacte social de les seves societats participades que utilitzen un sistema de quadre de comandament Bridges Ventures' Social IMPACT Scorecard, que selecciona els indicadors clau de rendiment per determinar l'impacte social on opera. El quadre de comandament també identifica oportunitats per a les empreses participades per crear valor social addicional.

El fons facilita finançament a empreses de l'economia social amb el finançament i inversions de capital o de quasi-capital amb molta flexibilitat. Les inversions són de 5 anys i com màxim de £1.5M. Els fons creats són per acollir 10-15 inversions i amb un total de £7.2M.

El fons té una estructura on tots els inversors inverteixen en igualtat de condicions com a socis comanditaris. Entre els inversors hi ha la Fundació Esmée Fairbairn, Nesta, la Unitat de JP Morgan de Finances Socials o el Deutsche Bank. El fons també ha comptat amb la inversió del Bridges Charitable Trust, que és receptor de donacions. Les donacions al fons van ser fetes per la Fundació Apax, la Fundació Generació i altres membres.

4.9 Cooperativa OIKOCREDIT INTERNACIONAL

<http://www.oikocredit.coop/>

Oikocredit és una cooperativa internacional de finances ètiques que canalitza els estalvis de persones i organitzacions compromeses de països desenvolupats cap al finançament de projectes empresarials amb contingut social en països en vies de desenvolupament.

Oikocredit inverteix en l'economia real dels països del Sud per tres vies:

- Microcrèdits, juntament amb Institucions Micro financeres locals
- Crèdits directes a petites i mitjanes empreses, especialment cooperatives i en les àrees d'agricultura i comerç just
- Participació en el capital social d'empreses que han demostrat un important compromís econòmic i social. Les inversions tenen un horitzó d'inversió a llarg termini, i poden variar des de 50.000 € a 5.000.000 €. Podem proporcionar capital o quasi-capital (inclòs deute convertible) s'adapten a les necessitats de les institucions potencials participades. Els socis de capital són sovint forts accionistes institucionals que comparteixen la seva missió i valors, aportaran la seva experiència i coneixement a l'organització centrant-se en l'aspecte social, així com en els rendiments financers.

Xifres claus a juny 2015:

El capital de 779 milions €, destinat el 91% a préstecs (81% microfinances) i 9% a inversions. 53.000 inversors, 792 organitzacions en 63 països, de les quals 529 en microfinances. Beneficiaris, 37 milions de persones (86% dones i 50% en zones rurals).

OIKO Credit a Espanya té un préstec concedit a ALTERNATIVA3 SCCL per un total de 337.083€.

4.10 TAMA cooperativa

<http://www.tama-coop.eu/>

Està en construcció. Serà una cooperativa europea formada per 6 entitats de finances ètiques: La COOPERATIVA NEF (França), la COOPERATIVA CFE (França), la COOPERATIVA CRÉDAL (Bèlgica), la COOPERATIVA HEFBOOM (Bèlgica), la COOPERATIVA OEKOGENO (Alemanya) i la FUNDACIÓ FIARE (Espanya). L'objectiu serà captar estalvi per invertir en projectes emblemàtics europeus.

En principi, les inversions mitjanes seran de 100.000 €, límit de 300.000€, en concepte de capital minoritari, obligacions o préstecs participatius, a 4-7 anys, amb un interès del 3% sobre la quantitat invertida. Cada país identificarà les cooperatives a invertir. Els membres fundadors realitzaran les anàlisis. Els projectes apunten a una gestió alternativa dels béns comuns, les preferències són l'habitatge social, l'ecologia, agricultura orgànica i les energies alternatives. Hi ha experiències en habitatges socials a Bèlgica per Prometique i a la cooperativa Ideas d'Andalusia.

Els inversors per valor nominal de 100€, subscripció oberta, remuneració en funció dels resultats.

4.11 Altres inversors

INAISE

<http://www.inaise.org/>

És una associació internacional d'Inversionistes en l'Economia Social. Agrupa organitzacions financeres que inverteixen en projectes ètics, ecològics, culturals i col·lectius, vetllant per l'equitat en l'accés dels recursos financers i el suport en els països en vies de desenvolupament i el foment de l'economia social. A Espanya no té membres associats.

FETS

<http://fets.org/es/>

L'objectiu de l'associació és la transformació social en positiu buscant realitats més justes, sostenibles i més humanes. FETS hi pretén contribuir a través de donar a conèixer i fer créixer el projecte de les finances ètiques i solidàries.

IESMED

http://iesmed.eu/?page_id=145&lang=ca

És una plataforma en construcció. Jurídicament és una cooperativa europea, que es posiciona com a intermediari social i solidari entre actors de l'economia social (empreses, federacions, xarxes), com a suport en els serveis de l'economia social (especialment de finançament i aportant experts), en els sectors públic i privat. Nascuda del mestissatge de diverses tradicions, des del seus inicis el projecte iesMed ha donat prioritat a la cooperació transnacional per a afavorir “una economia social sense fronteres”. Inclou el concepte CitESS de la Mediterrània. Entre d'altres participa la Fundació Seira i el Credit Cooperatif de França.

Eurecos és un grup immobiliari de l'economia social que forma part d'IESMed. Ha realitzat operacions a Catalunya. Per a més informació, consulteu la revista de cooperació catalana núm. 374 del mes de març 2014.

Cooperativa de Serveis Financers islàmics COOPHALAL

<http://www.ceiefi.org/coophalal/>

És una societat cooperativa que subscriu i impulsa la pràctica de l'economia i finances islàmiques basades en els principis de la Sharia'a islàmica, a Espanya i a tot el món. És una plataforma que uneix inversors i emprenedors que volen que la seva activitat econòmica segueixi els principis de l'economia i les finances islàmiques. Oberta tant a empresa com a particulars.

L'objecte social de COOPHALAL és la prestació de serveis destinats a la millora econòmica i tècnica de les activitats dels seus socis. Entre les seves activitats hi ha:

- Assessorament i suport tècnic i financer a les activitats econòmiques i/o professionals.
- Gestionar i facilitar la recerca i obtenció de recursos financers.
- Promoció i desenvolupament de projectes empresarials sota els principis i mètodes de l'economia i finances islàmiques.
- Subscripció de títols participatius conformes amb la Sharia'a.
- Formació en finances islàmiques, tècniques econòmiques i empresarials.

WINKOMUN: un sistema d'inversió comunitària

<http://www.winkomun.org/es>

Societats de Garantía Reciproca SGR

Les societats de garantia recíproca de l'economia social donen garanties davant de tercers a entitats bancàries, entitats d'inversió i a les administracions públiques. Existeixen convenis signats entre la Fundació Seira i les cooperatives de treball de Catalunya. La seva tasca és molt important en operacions de certa magnitud per l'import del finançament, pel tipus d'instrument sense garanties com els préstecs participatius i per avals en substitució del bancaris a sol·licitud d'entitats (clients/subministradors) o de l'administració pública.

Oinarri SGR

<http://www.oinarri.es/>

Avalis SGR

<http://www.avalis-sgr.cat/index.php/ca/>

4.12 Resum i conclusions

Catalunya gaudeix de molt bones experiències amb inversors especialitzats en el camp del cooperativisme i l'economia social i solidària. Catalunya té un grapat d'experiències en inversors que volen treballar amb altres regles de joc en el món financer i també tenen una gran capacitat de captació de recursos i d'estalvis.

No obstant aquesta captació de recursos, segons el comentat en les entrevistes, no gaudeix en els moments actuals de projectes a finançar o en ocasions aquests són bastant febles. Per això, caldria fer una prospecció per motivar l'emprenedoria empresarial via el cooperativisme o l'emprenedoria social.

De cara al futur seria important que les entitats de l'economia social poguessin assolir una millor relació amb altres agents i no exclusivament amb estalviadors molt compromesos en l'economia social, o sigui intentar assolir més múscul, analitzant altres experiències com les entitats dites CDFI, els CDB i els CDCUs, o sigui les desenvolupades en el món anglosaxó.

Continuant amb la línia que es considera la comunitària, cal remarcar que fins ara els serveis indispensables han estat finançats via impostos, creant subvencions que són facilitades per les administracions públiques o serveis executats directament pels mateixos serveis públics. Considero adient pel futur fer un seguiment de les bones pràctiques desenvolupades per entitats como BIG ISSUE.

Una altra qüestió a desenvolupar podria ser disposar d'institucions especialitzades en l'economia social que fossin capaces d'obtenir recursos d'altres inversors institucionals com el plans d'ocupació de les grans empreses, o els recursos de l'acció social de les empreses internacionals.

Quan s'analitzen les xarxes internacionals, un tema al què es dóna molta importància és a l'avaluació i seguiment de projectes que tinguin un adequat trasllat a criteris de sostenibilitat, governança i contingut social, que els futurs inversors i la societat tinguin un quadre de comandament d'on van els seus estalvis i si es compleixen els criteris d'inversió socialment responsable.

El punt mesurar i connectar de forma suficient amb avaluacions i seguiments de les inversions i el seu finançament en projectes socialment responsables, encara és un punt pendent de millorar en el funcionament de les xarxes d'àmbit català.

5

Estudi exploratori i anàlisi de bones pràctiques sobre el finançament de les cooperatives

5.1 Estudi sobre el finançament aliè de les cooperatives

En la realització del present estudi d'anàlisi del finançament per les empreses cooperatives, a més de fer una recopilació d'estudis i anàlisis en publicacions especialitzades en cooperatives, s'han realitzat entrevistes en cooperatives del sector com Coop57, federació de Cooperatives Agrícoles i GICOOP per conèixer les seves experiències com a inversors o com a intermediadors en el finançament de les cooperatives. Per altra banda, també s'ha realitzat un qüestionari dirigit a les cooperatives de Catalunya de tots els tipus i mides per conèixer la situació de finançament propi i especialment l'aliè, i per concloure s'han identificat les seves bones pràctiques i anhels futurs.

A continuació es fa una presentació de les millors experiències que poden ser un referent per altres cooperatives. La mostra és aleatòria. Podrien existir altres experiències que no s'han pogut recollir, pel que demano a priori disculpes i per altra banda dono les gràcies a l'ACCID i a totes les cooperatives que de manera totalment desinteressada han estat entrevistades pel qüestionari o de forma presencial.

Pel qüestionari s'ha volgut analitzar la situació de finançament amb recurs propis, aliens a curt i llarg termini i a les subvencions de capital; referent al finançament aliè s'han volgut conèixer les modalitats i els tipus d'intermediaris financers: entitats bancàries tradicionals, ètiques, finançadors públics o privats; també es va demanar quines vies podrien ser viables per un altre tipus de finançament aliè de caire no convencional i, per concloure, quina hauria de ser la motivació i la necessitat per la creació d'un banc cooperatiu.

L'univers de la mostra que va respondre al qüestionari van ser 16 cooperatives:

Cooperativa 70, SCCL
AlterNativa3
Escola Bressol del Bosc, SCCL
Ara Llibres, SCCL
Btactic, SCCL
Som Energia sccl
La Ciutat Invisible SCCL
Celobert. Arquitectura, Enginyeria i Urbanisme, SCCL
E.I. Sambucus, sccl
Clade
E.I. Sambucus SCCL
Cámara Arrossera del Montsià i Secció de Crèdit, S.C.C.L.
Industries Waldes SCCL
Hobest, sccl
Del Camp d'Ivars d'Urgell i secció de crèdit, SCCL
Lluc Quatre, S.C.C.L.

Figura 16. *Elaboració pròpia.*

Les cooperatives de forma majoritària van ser de treball associat, encara que també hi ha una mostra representativa del món cooperatiu:

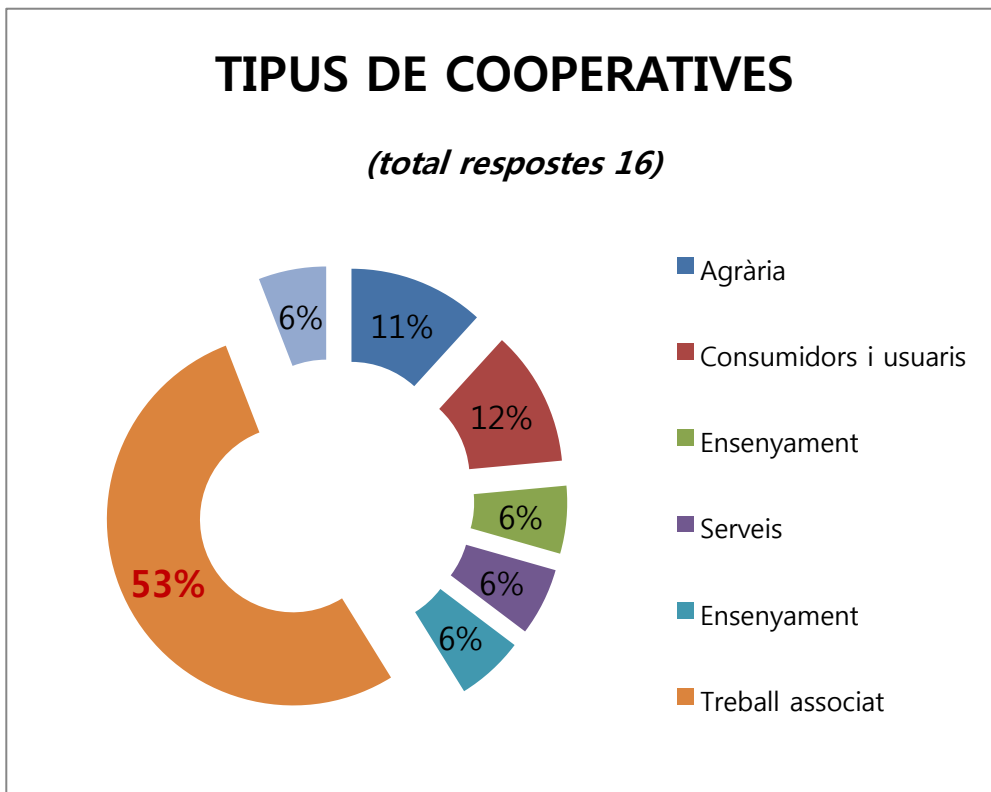

Figura 1. *Elaboració pròpia.*

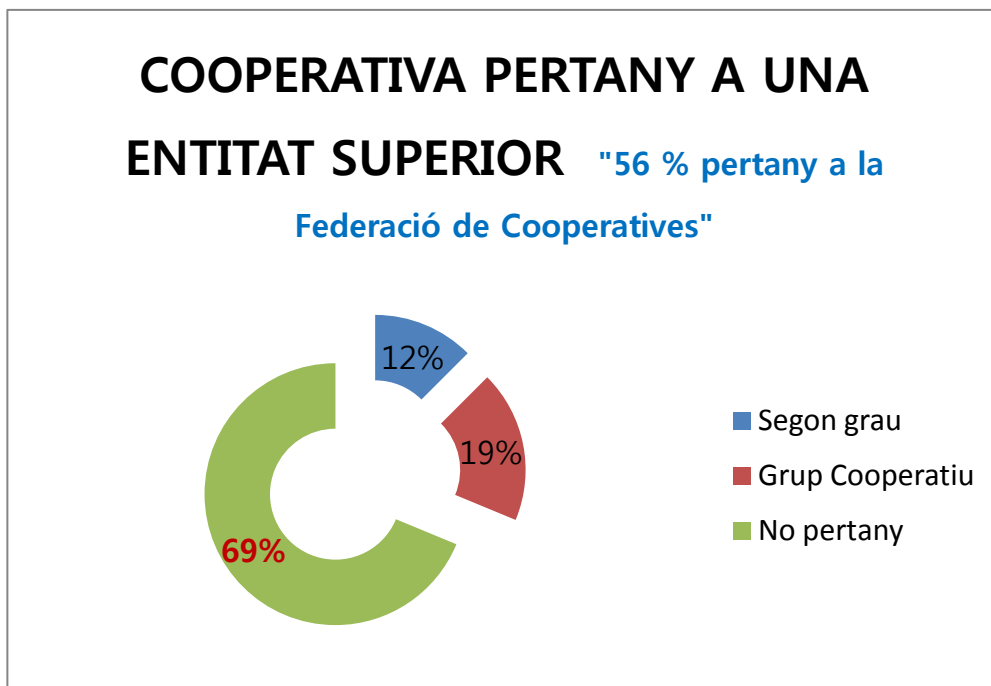

Figura 17. *Elaboració pròpia.*

Les cooperatives que han participat són curiosament de petita i de gran grandària pel que fa a la seva composició societària. Per raó de sexe es pot identificar que, encara que hi ha una proporció equilibrada, els homes, quant a nombre de socis, tenen una major participació:

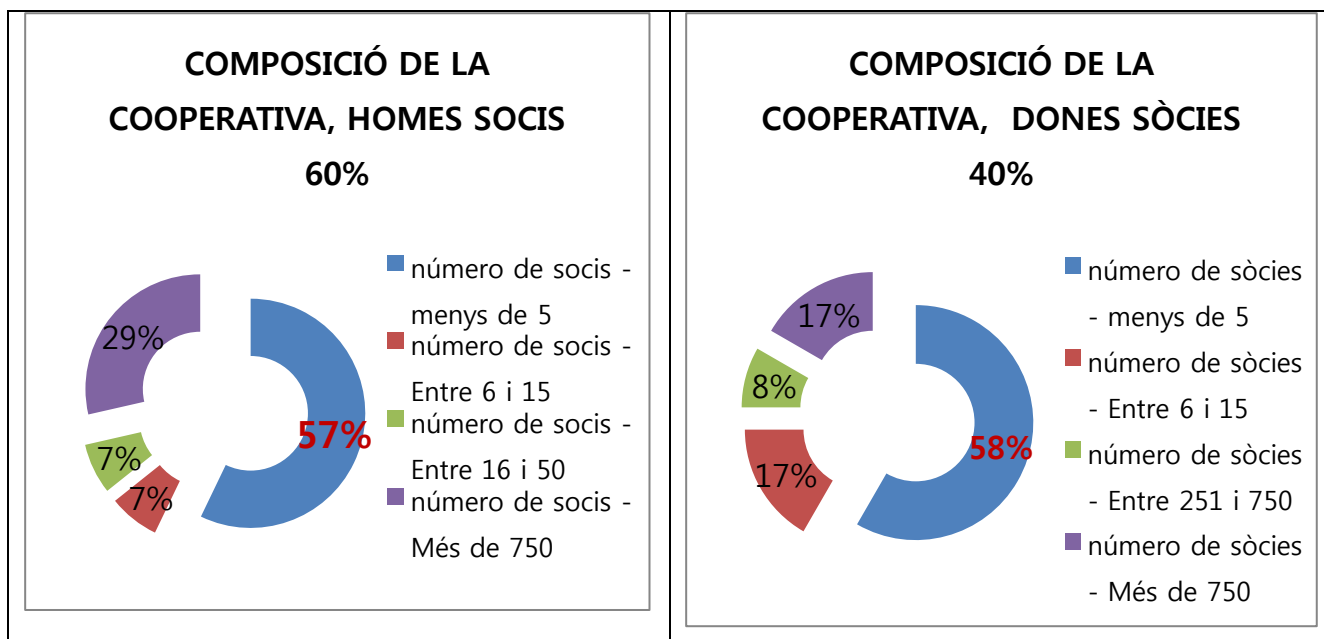

Figura 18. Elaboració pròpia.

Respecte al treballadors i treballadores no socis o sòcies de les cooperatives, també la proporció per gènere està equilibrada, encara que les dones són menys sòcies que els homes i per tant tenen una posició més de treballadores que de sòcies:

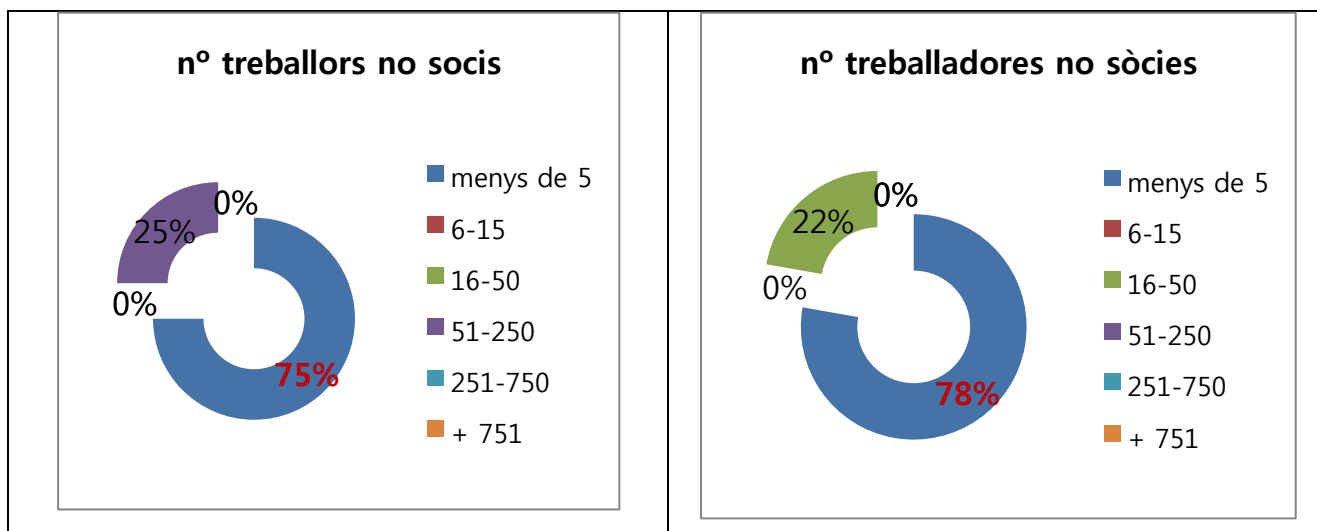

Figura 19. Elaboració pròpia.

La situació del patrimoni net. Donada una mostra de cooperatives tan dispersa —ja que hi ha una combinació de petites i grans cooperatives—, les dades són poc representatives. Convé destacar que la situació del capital a les cooperatives agràries de grans dimensions dins la mostra, és que tot el capital és del tipus de reemborsament refusat pel consell rector. Per tant, no forma part del passiu, com passa en les altres cooperatives.

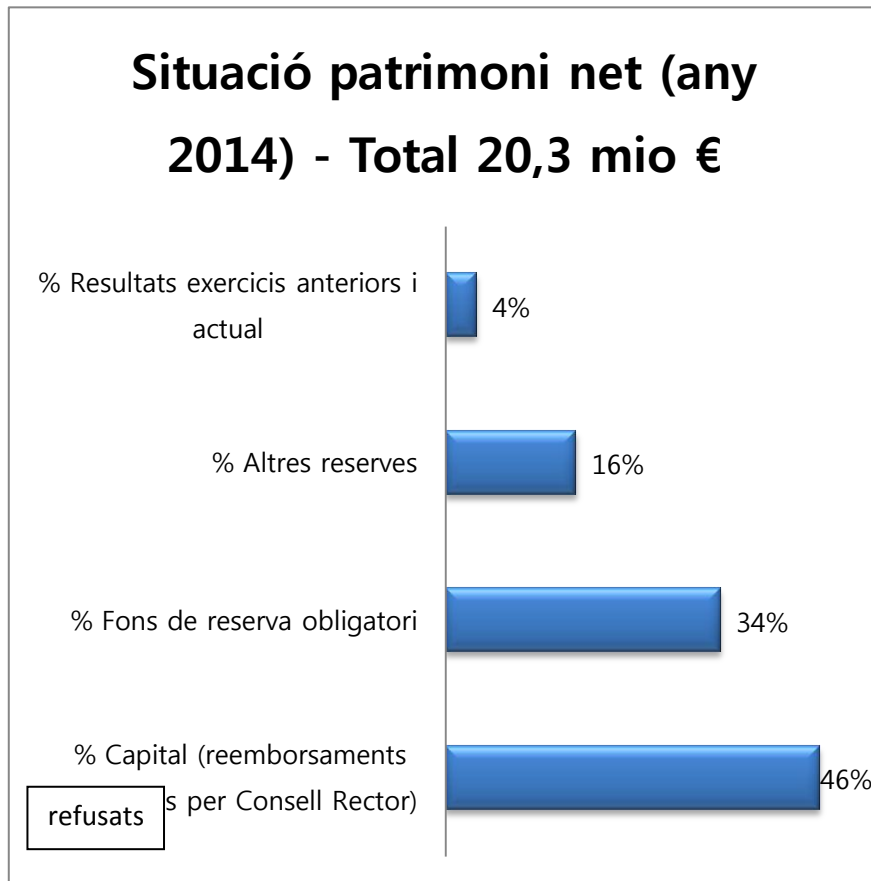

Figura 20. *Elaboració pròpia.*

En el finançament aliè o passiu a llarg termini convé destacar les grans emissions d'obligacions emeses per cooperatives “Camps d'Ivars d'Urgell” i de títols participatius per “Som Energia”, exemples que caldrà aprofundir en les bones pràctiques:

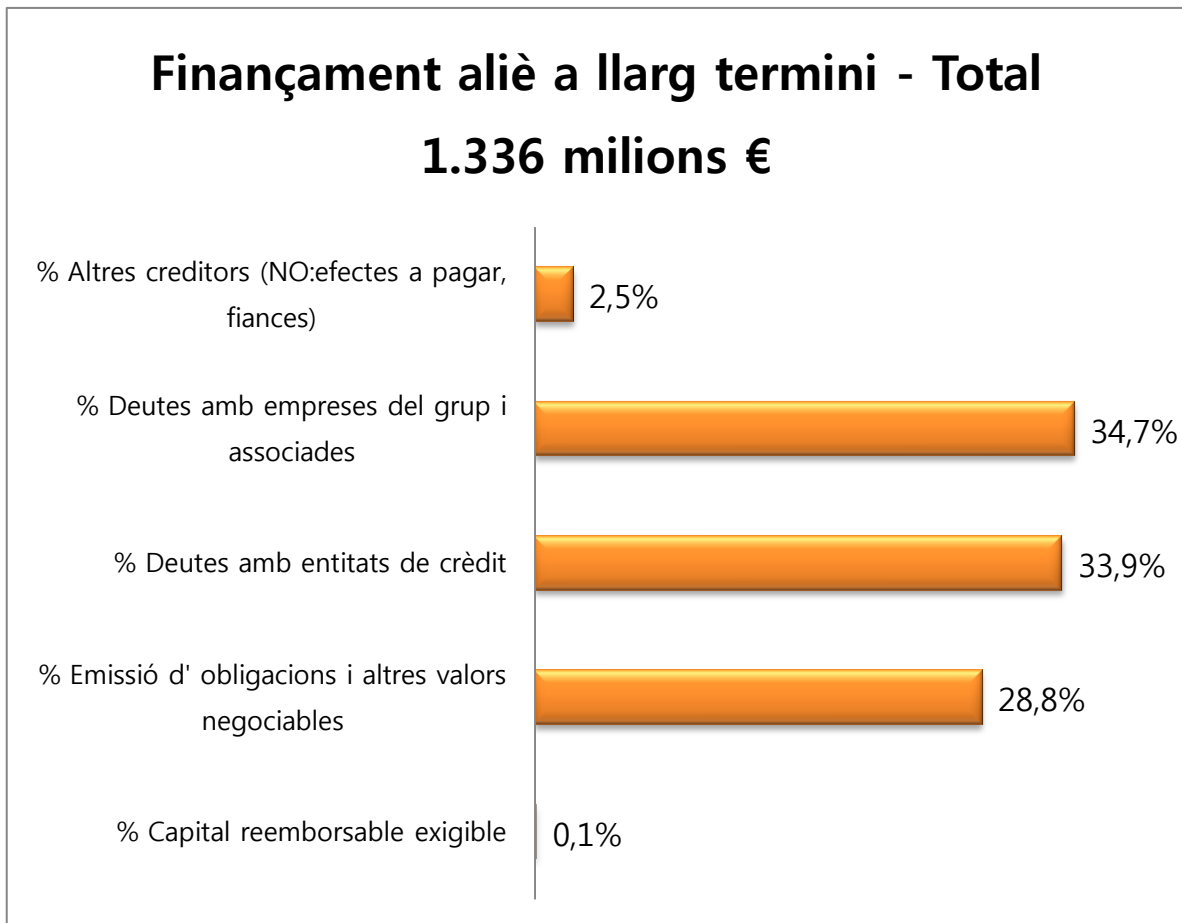

Figura 21. *Elaboració pròpia.*

En el finançament a llarg termini, constatem els deutes amb empreses del grup i associades que poden desvirtuar les comparacions. Per això, a continuació es presenta un gràfic on, en el finançament aliè a llarg termini en la mostra, tenen un gran pes proporcional les entitats de crèdit amb l'emissió d'obligacions, aspecte molt interessant. A més, constatem que el finançament aliè a curt termini té un pes molt poc significatiu en el finançament total aliè de les cooperatives de la mostra:

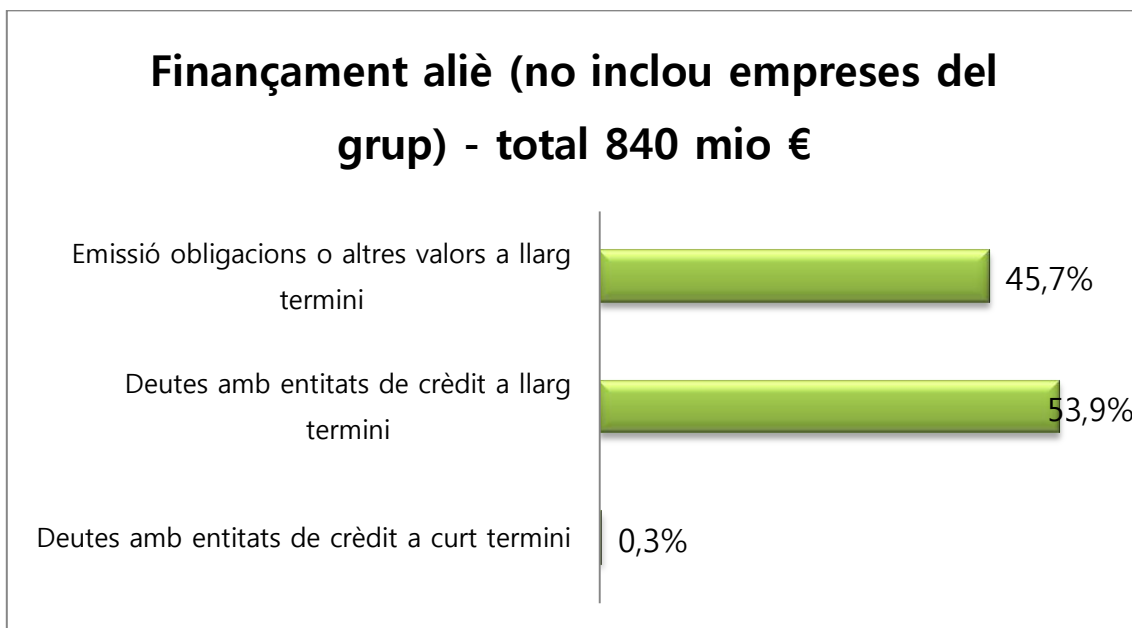

Figura 22. *Elaboració pròpia.*

Respecte al tipus d'entitats financeres on les cooperatives tenen preferències per mantenir relacions, no hi ha un esquema uniforme. La banca tradicional té un pes important en les grans cooperatives i molt menor en les petites. Pel que fa a la banca cooperativa i ètica, hi ha importants diferències quant a l'operativa:

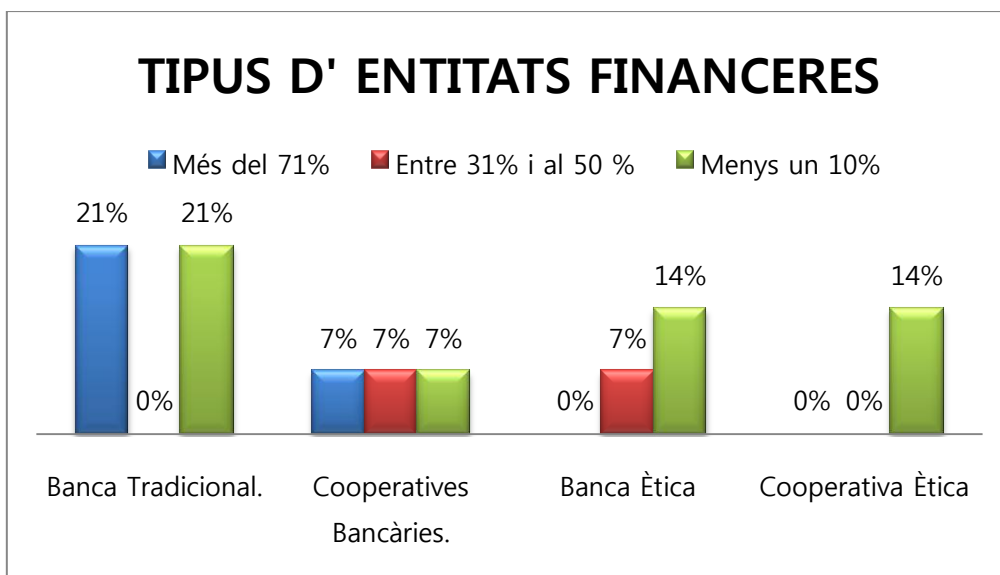

Figura 23. *Elaboració pròpia.*

Respecte a les entitats especialitzades en cooperatives o en l'economia social i solidària, no inclou la banca tradicional. Les preferències són per la Caixa d'Enginyers i per Coop57:

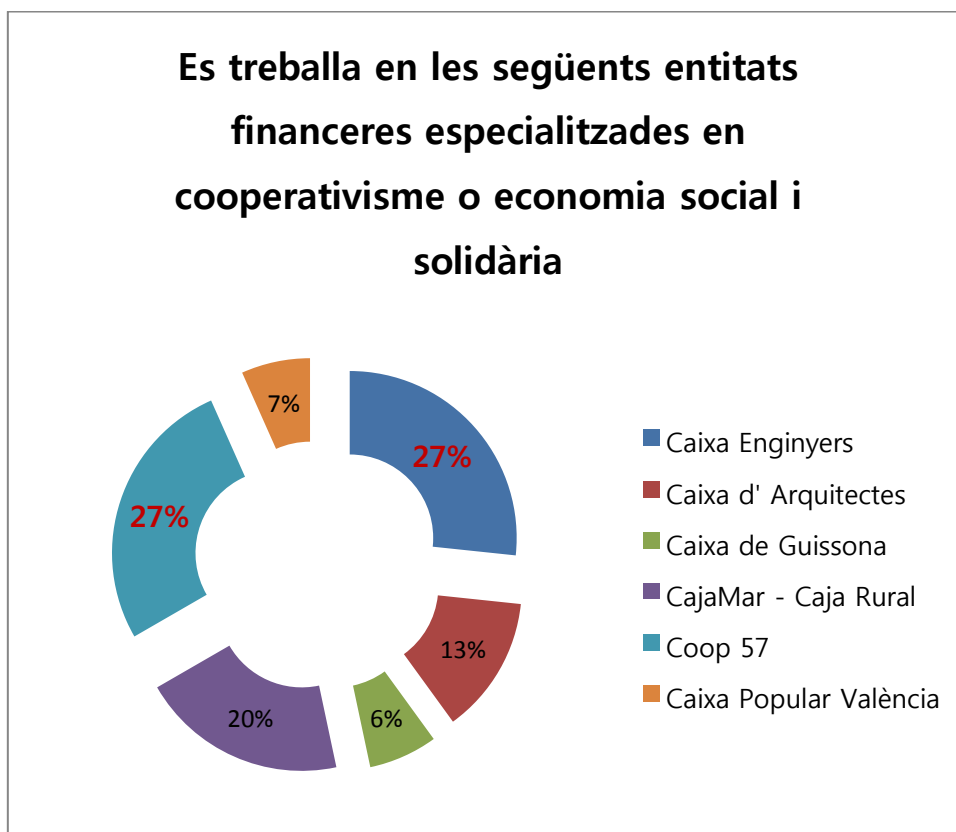

Figura 24. *Elaboració pròpia.*

Respecte a las modalitats de productes de finançament i tipus d'entitats financeres, les cooperatives de la mostra presenten la següent preferència pel que fa al finançament aliè:

<i>Finançament en entitats financeres alienes</i>	<i>Banca Tradicional</i>	<i>Cooperatives Bancàries</i>	<i>Banca Ètica</i>	<i>Cooperativa Ètica</i>	<i>Altres</i>
Préstecs hipotecaris	X				
ICO	X				
Crèdits per finançar projectes empresarials	X	X			X
Altres préstecs per finançar circulant	X	X	X		
Línies de descomptes per efectes comercials, de crèdits, facturació				X	

Figura 25. *Elaboració pròpia.*

<i>Altres experiències en matèria de finançament propi o aliè que vulguis aportar:</i>
Finançar projectes concrets a través del micromecenatge
Títols participatius
Desenvolupament del fons Sicoop, fons de capital risc per al finançament de cooperatives sota la fórmula de préstecs participatius
Finançament per la secció de crèdit per les cooperatives agràries
Flexibilitzar les bestretes laborals de les persones sòcies

Figura 26. *Elaboració pròpia.*

Respecte a noves propostes «per un altre finançament per les activitats de les cooperatives», depèn del tipus de cooperativa. On sembla que hi ha més consens és que l'emissió d'obligacions té una millor percepció enfront d'altres alternatives; l'emissió de participacions sembla adequada amb matisos i no té, sembla, una alternativa la participació, si fos possible, en el mercat borsari alternatiu MBA. Per altra banda tenen experiència en emissió d'obligacions: la cooperativa Camps d'Ivars d'Urgell; amb emissió de participacions: Som Energia, i amb crowdfunding: Som Energia i la Ciutat Invisible. En les bones pràctiques s'analitzaran les experiències.

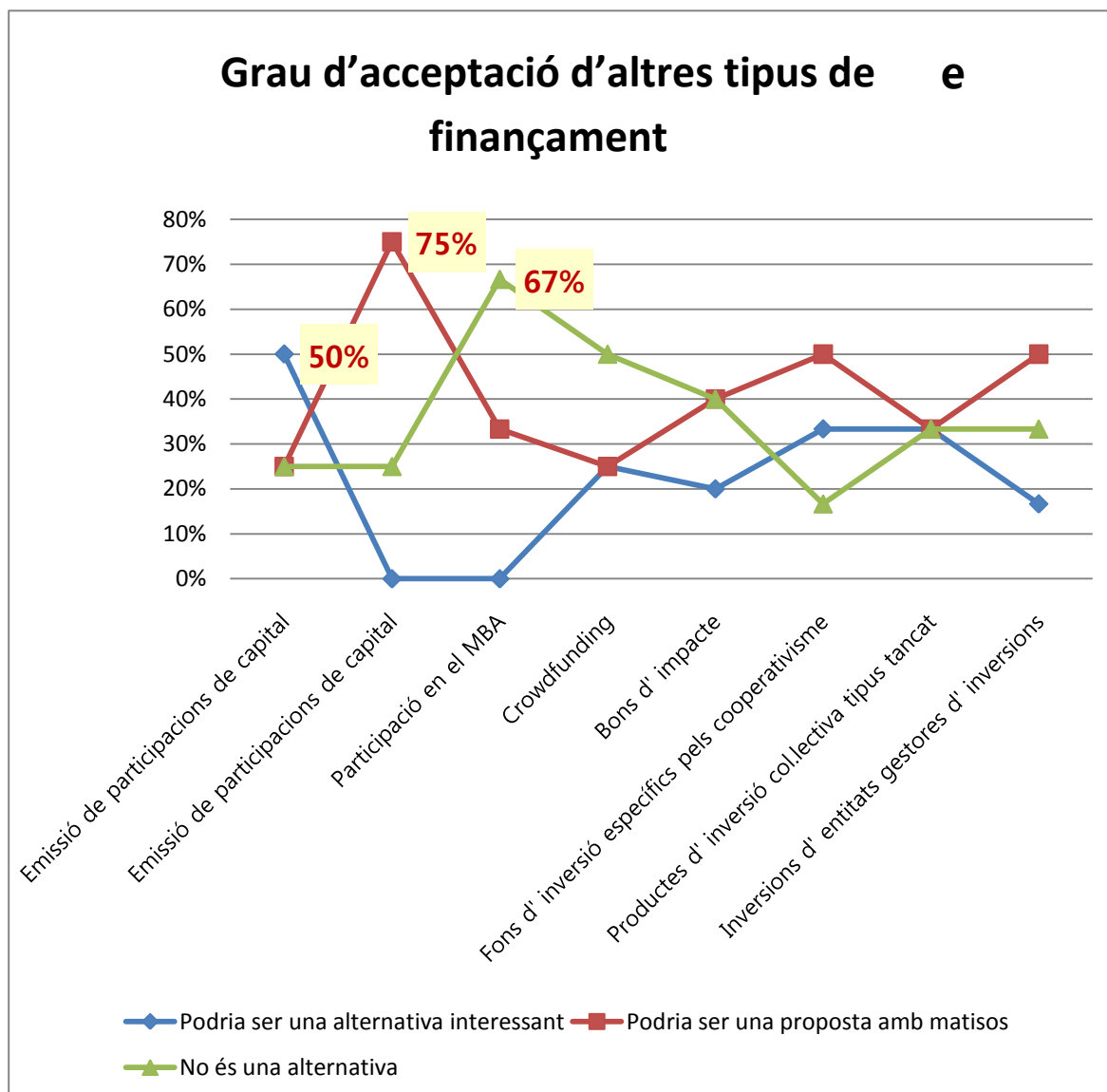

Figura 27. Elaboració pròpia.

Quan vaig realitzar el qüestionari, la fundació Roca i Gal·lès em va sol·licitar demanar informació i opinions sobre la creació d'un banc cooperatiu. A continuació es facilita les opinions. No hi ha una postura consensuada sobre aquest punt.

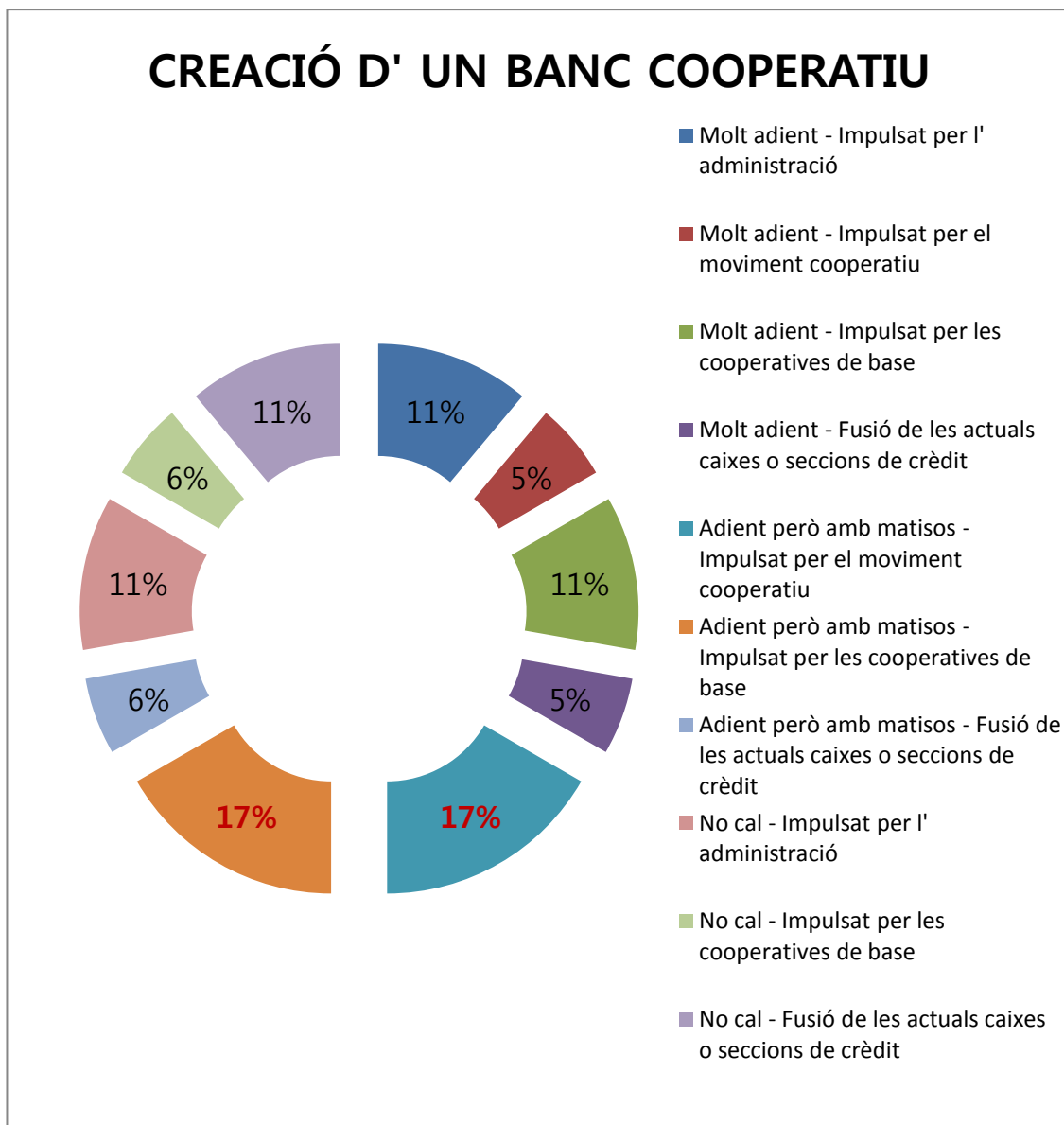

Figura 28. *Elaboració pròpia.*

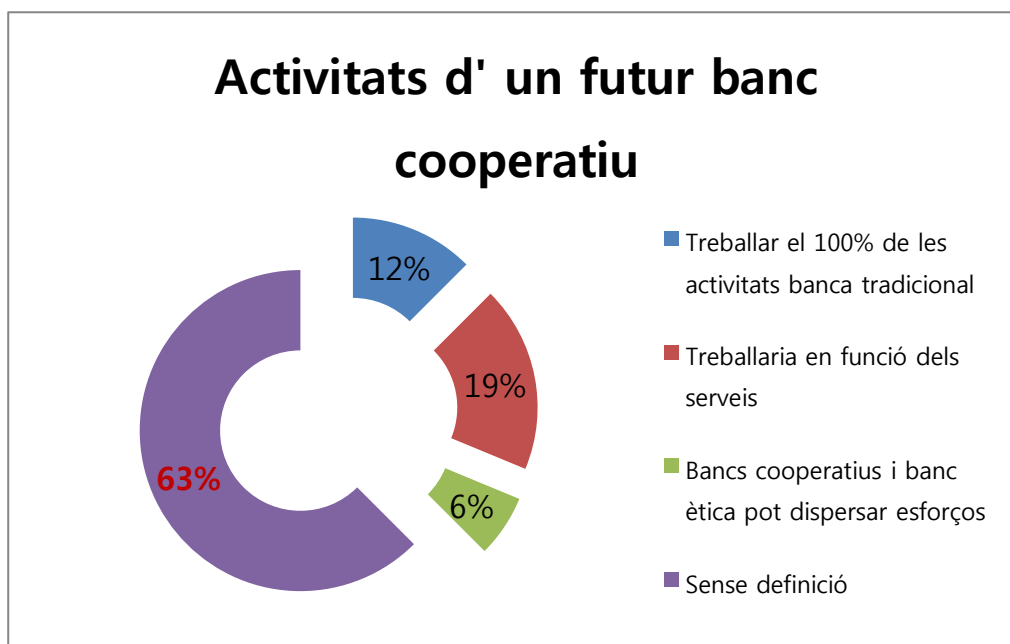

Figura 29. *Elaboració pròpia.*

5.2 Bones pràctiques en el món cooperatiu

A continuació es faciliten alguns bons exemples d'altre tipus de finançament aliè en el món cooperatiu. Segurament que hi ha altres molt bons exemples, però l'objectiu d'aquest punt és fer una anàlisi de les experiències que d'alguna manera són o podrien ser referents dins el món cooperatiu.

SOM ENERGIA cooperativa de consum de Barcelona

<https://www.somenergia.coop/es/inversion-en-renovables/>

Per dur a terme els seus projectes fa emissions de participacions en el capital social de forma oberta o tancada, voluntària, entre els seus socis i sòcies. Va emetre una emissió que va suposar un total de 800.000€, amb participacions de 100 € a 25.000 €, amb una remuneració any 2015 del 3% d'interès, amb revisió anual en assemblea general. El pagament és anual a finals de gener. El capital està disponible amb un preavis de 3 mesos. Els riscos són els d'un préstec participatiu i les inversions no són cobertes pel Fons de Garantia Bancari gestionat pel Banc d'Espanya.

En aquests moments té una emissió de participacions tancada entre els seus socis i sòcies per un projecte de Generation KWh.

TEB grup cooperatiu consolidat de Barcelona

<http://www.teb.org/es/la-2a-emissio-de-compromisos-teb-es-fa-a-traves-de-fiare-banca-etica/>

El grup cooperatiu consolidat treballa per la integració laboral de persones amb discapacitats. Ha realitzat dues emissions d'obligacions per finançar projectes per consolidar els seus objectius,

incorporar entitats amb problemes, no tenir dependència amb entitats tradicionals i millorar el compte de resultats.

Pel que fa als criteris legals, la primera emissió d'obligacions està regulada per la Llei 211/1964 i la segona emissió per la Llei 5/2015. La primera emissió va ser de 350.000 € i la segona de 300.000 €. Van ser 600 títols de 500€ a amortitzar en 3 anys. Són transmissibles per recompra del TEB. Interès d'un 2,5/3%. Els drets polítics són assistir a la reunions sense emetre vot. La cooperativa Fiare fa activitats d'intermediació en l'emissió.

MARINALEDA Cooperativa d'Andalusia

<http://estaentumano.info/>

És una cooperativa de segon grau formada per 8 cooperatives agrícoles. Per poder finançar el seu pla estratègic el juny del 2015 ha fet una emissió de 600 títols participatius de 1.000€, amb una remuneració de 1,5 % d'interès anual i una emissió de 12 mesos. Els títols poden ser adquirits per persones físiques i jurídiques. Seran reemborsats el 30/6/2016. Coop57 fa les gestions de coordinació i gestió. Marinejada es compromet a retornar el capital en un termini màxim d'un mes. La devolució anticipada implica no percebre remuneració.

ABACUS Cooperativa de Barcelona

<http://abacus.coop/es/titulos-participativos/>

Per desenvolupar el seu compromís econòmic i social, la cooperativa va emetre l'any 2014 una emissió de títols participatius per un import total de 1.000.000 €, amb una aportació mínima de 5.000€. Cada soci podria subscriure un total màxim de 60 títols. Per subscriure calia ser soci de la cooperativa. Els títols no podien ser objecte de transmissió. El venciment a dos anys. El reemborsament anticipat a partir de l'any d'emissió per part de la cooperativa i per l'aportat pel soci cal ser aprovat pel consell rector de la cooperativa, en aquest cas hi ha una minoració del 3% de la remuneració total.

La remuneració té un tipus brut fix anual del 5% a pagar per semestres i una part variable del 0.05% brut anual, en funció del creixement de les ventes si era superior a 88.5 milions € a data 31/1/2016. El préstec participatiu té el caràcter de subordinat.

EL BROT Cooperativa de consumidors de Reus

Per finançar el projecte d'ampliació de les instal·lacions de la seu social i la renovació de cambres per a productes sans i frescos, l'any 2009 va fer una emissió de 100 títols participatius per un valor de 1.000€, amb un interès anual del 3% i amb un termini de 24 mesos. Qualsevol persona o entitat

jurídica podria adquirir els títols. COOP 57 va fer tasques d'intermediació en l'emissió i garanteix el retorn del capital aportat a valor nominal.

GNEIS S. Cooperativa de Madrid

Per enllestir un projecte de autoabastiment de verdura durant tot l'any, va emprendre l'any 2009, una emissió de 60 títols participatius de 1.000€, amb un termini de 24 mesos i pagament únic i amb un interès del 3% anual amb pagaments semestrals. COOP 57 va fer gestions d'intermediació i recompra anticipada de títols. El retorn quedava remunerat amb un 1% d'interès anual pel temps transcorregut.

L'OLIVERA Cooperativa de Treball de Vallbona de les Monges

La cooperativa treballa amb la inserció de persones amb discapacitats i per ampliar la seva capacitat productiva l'any 2007 va fer una emissió de títols participatius, a termini 24 mesos i amb un interès fix anual del 4.25%. Va consistir en l'emissió de 400 títols de 1.000€, la compra oberta a qualsevol persona o entitat jurídica. El patrimoni de la Cooperativa opera com a garantia en l'operació i COOP 57 fa gestions d'intermediació en l'emissió i garanteix durant els 2 anys el retorn del capital aportat amb la recompra. La remuneració queda en un 1% d'interès anual en funció del temps transcorregut.

5.3 Resum i conclusions

En general, tant en el finançament a curt termini com a llarg termini, la mida de la cooperativa configura el seu finançament aliè. Així, per les grans entitats, els productes de les entitats financeres tradicionals té més pes en el seu finançament, i per les cooperatives de mida reduïda hi ha més finançament propi o amb entitats cooperatives financeres o en altres entitats de intermediació vinculades a la banca ètica i a l'economia social i solidària. Aquesta tendència també es dona en les cooperatives agrícoles i fins i tot el pes de les seccions de crèdit és més important relativament en les cooperatives de mida reduïda.

Respecte a quin tipus de finançament aliè hi ha en les cooperatives i sobretot respecte a les iniciatives de les pròpies cooperatives, hi ha més activitat en el títols participatius i després en l'emissió d'obligacions. Aquesta darrera iniciativa és la que es pot desenvolupar millor en el futur per la nova legislació.

Les cooperatives agrícoles, per la importància en volum de facturació i ocupació en el sector primari, tenen un gran suport de les administracions públiques, tant a nivell nacional com europeu. Caldria fer

per altres tipus de cooperatives, com de consum, de treball associat i mixtes una política pública més compromesa pel seu creixement i per potenciar el foment de la integració sectorial i territorial, a l'estil del que està passant en les cooperatives agrícoles.

També sembla important fer més esforços per integrar les necessitats d'inversió amb els recursos disponibles. Per això, seria interessant que les cooperatives, com a entitats de captació d'inversió, fessin de manera regular plans estratègics a 3 anys, on el capítol de necessitats financeres per inversions estigués molt definit i que garantís el seu seguiment per part dels inversors. Això podria significar que els inversors poguessin participar sense vot a les reunions i que les cooperatives fessin en general informes semestrals de funcionament de la cooperativa i de les inversions.

La metodologia dels informes hauria de donar informació completa del pla estratègic, dels resultats econòmics i financers, de disposar de ràtios per a analitzar els objectius assolits i per a poder fer les comprovacions d'execució.

També seria interessant promoure i crear xarxes mixtes d'inversors i de cooperatives per a fomentar acords de finançament de projectes, tals com millorar l'estructura, la internalització, la creació de noves xarxes comercials o la fusió de cooperatives amb objectius similars.

Un altre aspecte a desenvolupar seria la creació d'acords o la realització de projectes, entre l'economia social i solidària i l'empreses grans que utilitzen en la seva estratègia la responsabilitat social empresarial.

Per altra banda desenvolupar el bons d'impacte amb la creació de grups interessats per projectes de grans dimensions amb la col·laboració del sector públic i les cooperatives especialitzades amb l'economia social.

Un treball de futur seria analitzar les necessitats de finançament de les cooperatives, identificar els millors instruments, desenvolupar eines per la realització d'informes de seguiment i d'avaluació de les inversions.

6

Conclusions finals

En general, tant en el finançament a curt termini com a llarg termini, la mida de la cooperativa configura el seu finançament aliè. Així, per les grans entitats, els productes de les entitats financeres tradicionals té més pes en el seu finançament i per les cooperatives de mida reduïda hi ha més finançament propi o amb entitats cooperatives financeres o en altres entitats d'intermediació vinculades a la banca ètica i a l'economia social i solidària.

Respecte a quin tipus de finançament aliè hi ha en les cooperatives i sobretot respecte a les iniciatives de les pròpies cooperatives, hi ha més activitat en títols participatius i després en l'emissió d'obligacions. Aquesta darrera iniciativa és la que es pot desenvolupar millor en el futur per l'actual legislació.

Les cooperatives agrícoles, per la importància en volum de facturació i ocupació en el sector primari, tenen un gran suport de les administracions públiques, tant a nivell nacional com europeu. Caldria fer per altres tipus de cooperatives, com de consum, de treball associat i mixtes, una política pública més compromesa pel seu creixement i per potenciar el foment de la integració sectorial i territorial, a l'estil del que està passant en les cooperatives agrícoles.

Des d'un punt de vista legislatiu es facilita la participació del soci o sòcia col·laborador per la seva aportació de capital i també l'amplitud de criteris per incorporar-se en els estatuts socials de les cooperatives, per la qual cosa que caldria aprofundir en aquestes iniciatives de participació. Com també a nivell intern cooperatiu millora la regulació dels drets de reemborsament de les aportacions dels socis i les sòcies cooperativistes, així com el règim de transmissió d'aquestes aportacions, que poden ser refusats incondicionalment pel Consell Rector és molt important per convertir les aportacions en fons propis i no en passiu a llarg termini.

Com aspectes de futur pel que fa a la captació de recursos financers aliens:

- La nova reglamentació en l'emissió d'obligacions de les cooperatives que s'assimila a la llei de societats pot facilitar emissions més amples i pot millorar l'entrada de nous inversors, de tipus institucional, com els plans de pensions d'ocupació dels treballadors i les treballadores, ja que un

tema tan important com la liquiditat pot ser superat si es participa en un futur en un mercat regulat de renda fixa com el MARF.

- El crowdfunding o les plataformes de finançament participatiu amb la modalitat de préstecs pot ser una manera de captació de nous inversors i també l'aproximació a la ciutadania dels criteris socials i solidaris dels projectes.
- Els bons d'impacte social són un mètode molt innovador, on s'impliqui la societat i els governs en projectes nous de gran dimensió social. En moments de reducció de subvencions, caldria fer un treball profund sobre aquest instrument en el món cooperatiu en la vessant més compromesa amb les tasques socials i solidàries, que en certa manera fan una substitució de la dimensió pública.
- Que les entitats de l'economia social poguessin assolir una millor relació amb altres agents i no exclusivament amb estalviadors molt compromesos en l'economia social, o sigui intentar assolir més múscul, analitzant altres experiències com les entitats dites CDFI, els CDB i els CDCUs, o sigui les desenvolupades en el món anglosaxó.

Quan s'analitzen les xarxes internacionals, un tema al què es dona molta importància és a l'avaluació i seguiment de projectes que tinguin un adequat trasllat a criteris de sostenibilitat, governança i contingut social; que els futurs inversors i la societat tinguin un quadre de comandament d'on van els seus estalvis i si es compleixen els criteris d'inversió socialment responsable.

Les cooperatives, com a entitats de l'economia social, seria interessant en la captació d'inversió que fessin de manera regular plans estratègics a 3 anys, on el capítol de necessitats financeres per inversions estigués molt definit i que garantís el seu seguiment per part dels inversors. Això podria significar que els inversors poguessin participar sense vot a les reunions i que les cooperatives fessin en general informes semestrals de funcionament de la cooperativa i de les inversions. La metodologia dels informes hauria de donar informació completa del pla estratègic, dels resultats econòmics i financers, de disposar de ràtios per analitzar els objectius assolits i permetre fer les comprovacions d'execució.

També seria interessant promoure i crear xarxes mixtes d'inversors i de cooperatives per fomentar acords de finançament de projectes, tals com millorar l'estructura, la internalització, la creació de noves xarxes comercials o la fusió de cooperatives en objectius similars.

7

Referències Bibliogràfiques

- Accés al finançament en l'economia social i cooperativa Fundació Seira per Joana Gómez, III Jornada ACCID i APC, 30 maig 2014.
- Anàlisi de les modificacions estatutàries per adaptar el règim de reemborsament del capital social a les normes comptables de les cooperatives, per Yolanda Montegut, Ramon Bastida de la Universitat de Lleida, publicat per OmmniaScience, any 2014. Nota tècnica ACCID gener 2015.
- Butlletí Bancanote de Banca Ètica Fiare, N° 01-2015.
- Butlletí núm. 25 de Coop57, abril 2014.
- Decret Llei 1/2011, de 15 de febrer, modificació de la Llei 18/2002, de 5 de juliol de cooperatives a Catalunya.
- Decret 49/2014, de 8 d'abril, que regula funcionament de les seccions de crèdit cooperatives agrícoles.
- El capital social de la sociedad cooperativa, ¿deuda o patrimonio neto?, per Belén Fernández-Feijóo i M.ª José Cabalerio Casal de la Universidad de Vigo.
- Estudi d'acceleració empresarial. Finançament empresarial ACC10 Cidem/Copca, 2005.
- Estudi sobre autofinançament cooperatiu I-II, revista Cooperació Catalana, N° 374 i 375.
- Fiare Banca Ètica, política any 2015.
- Finances ètiques: 4 casos d'èxit que hauries de conèixer, XES News, I Congrés d'Economia Social i Solidària a Saragossa, 27,28 i 29 any 2014.
- Finançament cooperativa mitjançant l'emissió de títols participatius per Alfredo Rocafort, CIRIEC, revista agost 2010.
- Estudi d'acceleració empresarial – Finançament empresarial, ACC10 – Generalitat de Catalunya.
- El préstamo participativo, any 2015, ENISA.
- Guia pràctica sobre aspectes jurídics de l'empresa social d'Uría Menéndez.
- La implicación de las sociedades cooperativas de crédito y las cajas de ahorros en los productos y servicios financieros socialmente responsables, GEZKI, any 2005.
- La promoció del tercer sector social a nivell internacional des del seu naixement, IESMED, ACC10, any 2014.

- Llei 18/2002, de 5 de juliol, de cooperatives a Catalunya I Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives a Catalunya.
- Llei 5/2015, de 27 d'abril, de foment del finançament empresarial.
- Llei 22/2014, de 12 de novembre, entitats de capital risc, altres entitats d'inversió col·lectiva de tipus tancant i les societats gestores.
- Llei 13/2013, de 2 de agost, foment de la integració de cooperatives i altres entitats.
- Más allá de la crisis: Cooperativas, trabajo, finanzas, any 2010, CECOP.
- Pla estatal d'Integració associativa 2015-2020, Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient.
- Potencialidad del Mercado Alternativo Bursátil en España, any 2011, AECA.
- RDL 1/2010, de 2 de juliol, text refós de la Llei de Societats de Capital, a data 21/7/2015.
- Reglament del mercat alternatiu de renda fixa MARF.
- SOCIAL FINANCE, Document de política final: exploració de bons d'impacte social, any 2014.
- SOCIAL FINANCE i Center for Global Development, Informe sobre l'impacte social dels bons, any 2013.
- SOCIAL FINANCE, Bons d'impacte social, any 2009.
- Taula del Sistema Estatal de Finances Ètiques de REAS RdR, any 2014.
- The CrowdAngel, any 2015, Barcelona Activa.
- Trobada Coop57, any 2015, 17-18-19 d'abril a Zaragoza.
- Triodos Banc, política any 2015.